

IV

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJ IN ORGANOV EVROPSKE UNIJE

KOMISIJA

SMERNICE SKUPNOSTI O DRŽAVNI POMOČI ZA VARSTVO OKOLJA

(Besedilo velja za EGP)

(2008/C 82/01)

KAZALO

	Stran
1. Uvod	4
1.1. Politika državne pomoči in energetska politika za Evropo.....	4
1.2. Politika državne pomoči in varstvo okolja	4
1.3. Test tehtanja in njegova uporaba pri pomoči za varstvo okolja.....	5
1.3.1. Akcijski načrt državnih pomoči: manjša in bolj usmerjena pomoč, test tehtanja za oceno pomoči.....	5
1.3.2. Cilj skupnega interesa, ki ga obravnavajo Smernice.....	6
1.3.3. Ustrezni instrument	6
1.3.4. Spodbujevalni učinek in potreba po pomoči	7
1.3.5. Sorazmernost pomoči	7
1.3.6. Negativni učinki okoljske pomoči morajo biti omejeni, tako da je skupna bilanca pozitivna	8
1.4. Izvajanje testa tehtanja: pravne domneve in potreba po podrobnejši oceni.....	8
1.5. Razlogi za določene ukrepe, ki jih zajemajo te smernice.....	9
1.5.1. Pomoč za podjetja, ki presegajo standarde Skupnosti ali ki povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti.....	9
1.5.2. Pomoč za nakup novih prevoznih sredstev, ki presegajo standarde Skupnosti ali ki povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti	9

	Stran
1.5.3. Pomoč za predčasno prilagajanje na prihodnje standarde Skupnosti	9
1.5.4. Pomoč za okoljske študije	9
1.5.5. Pomoč za varčevanje z energijo	9
1.5.6. Pomoč za energijo iz obnovljivih virov	10
1.5.7. Pomoč za sproizvodnjo in pomoč za daljinsko ogrevanje	10
1.5.8. Pomoč za ravnanje z odpadki	11
1.5.9. Pomoč za sanacijo onesnaženih območij	11
1.5.10. Pomoč za preselitev podjetij	11
1.5.11. Pomoč, vključena v sisteme trgovanja z dovoljenji	11
1.5.12. Pomoč v obliki znižanj ali oprostitev okoljskih dajatev	11
2. Področje uporabe in opredelitve	12
2.1. Področje uporabe Smernic	12
2.2. Opredelitev pojmov	13
3. Združljivost pomoči na podlagi člena 87(3) Pogodbe ES	15
3.1. Združljivost pomoči na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe ES	15
3.1.1. Pomoč za podjetja, ki presegajo standarde Skupnosti ali ki povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti	15
3.1.2. Pomoč za nakup novih prevoznih sredstev, ki presegajo standarde Skupnosti, ali ki povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti	17
3.1.3. Pomoč za predčasno prilagajanje na prihodnje standarde Skupnosti	17
3.1.4. Pomoč za okoljske študije	18
3.1.5. Pomoč za varčevanje z energijo	18
3.1.5.1. Pomoč za naložbe	18
3.1.5.2. Pomoč za tekoče poslovanje	18
3.1.6. Pomoč za energijo iz obnovljivih virov	19
3.1.6.1. Pomoč za naložbe	19
3.1.6.2. Pomoč za tekoče poslovanje	19
3.1.7. Pomoč za sproizvodnjo	20
3.1.7.1. Pomoč za naložbe	20
3.1.7.2. Pomoč za tekoče poslovanje	20
3.1.8. Pomoč za energetske učinkovito daljinsko ogrevanje	21
3.1.9. Pomoč za ravnanje z odpadki	21
3.1.10. Pomoč za sanacijo onesnaženih območij	22
3.1.11. Pomoč za preselitev podjetij	22
3.1.12. Pomoč, vključena v sisteme trgovanja z dovoljenji	23

	Stran
3.2. Spodbujevalni učinek in potreba po pomoči	24
3.3. Združljivost pomoči na podlagi člena 87(3)(b) Pogodbe ES	24
4. Pomoč v obliki znižanj ali oprostitov okoljskih dajatev	25
5. Združljivost pomoči na podlagi podrobne ocene	26
5.1. Ukrepi, ki so predmet podrobne ocene	26
5.2. Merila za gospodarsko oceno posameznih primerov	27
5.2.1. Pozitivni učinki pomoči	27
5.2.1.1. Obstoje tržne nepopolnosti	27
5.2.1.2. Ustrezen instrument	27
5.2.1.3. Spodbujevalni učinek in potreba po pomoči	27
5.2.1.4. Sorazmernost pomoči	28
5.2.2. Analiza izkrivljanja konkurence in trgovine	28
5.2.2.1. Dinamične spodbude/izrinjanje	29
5.2.2.2. Ohranjanje neučinkovitih podjetij	29
5.2.2.3. Tržna moč/izključitveno ravnanje	30
5.2.2.4. Učinki na trgovino in območje	30
5.2.3. Tehtanje in odločitev	30
6. Kumulacija	31
7. Končne določbe	31
7.1. Letno poročanje	31
7.2. Preglednost	31
7.3. Spremljanje in ocena	31
7.4. Ustrezni ukrepi	32
7.5. Uporaba, veljavnost in revizija	32

1. UVOD

1.1. Politika državne pomoči in energetska politika za Evropo

- (1) Evropski svet je na spomladanskem zasedanju leta 2007 države članice in institucije EU pozval, naj izvajajo ukrepe za razvoj trajnostne integrirane evropske podnebne in energetske politike. Svet je med drugim izjavil: „Ker sta proizvodnja in raba energije glavna vira emisije toplogrednih plinov, je za uresničitev tega cilja potreben celostni pristop k podnebni in energetske politiki. Povezovanje bi moralo potekati z vzajemno podporo. Ob upoštevanju tega in popolnem spoštovanju izbire držav članic glede nabora energetskih virov in njihove suverenosti nad primarnimi energetskimi viri ter v duhu solidarnosti med državami članicami, si bo energetska politika za Evropo (EPE) prizadevala za te tri cilje:

- izboljšanje zanesljivosti oskrbe;
- zagotavljanje konkurenčnosti evropskega gospodarstva in razpoložljivosti cenovno dostopne energije;
- spodbujanje okoljske trajnosti in boja proti podnebnim spremembam.“

- (2) Kot mejnik v oblikovanju te energetske politike za Evropo je Evropski svet podprl vseobsežni energetski akcijski načrt za obdobje 2007–2009 in zlasti Komisijo pozval, naj čim hitreje oblikuje predloge, ki jih zahteva akcijski načrt. Eden od teh se nanaša na revizijo Smernic Skupnosti o državni pomoči za varstvo okolja.
- (3) Evropski svet je odločno sprejel samostojno in trdno zavezo, da bo EU do leta 2020 dosegla najmanj 20-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v primerjavi z letom 1990. Prav tako je izpostavil potrebo po povečanju energetske učinkovitosti v EU, da se doseže cilj 20-odstotnega prihranka porabe energije v EU v primerjavi s predvidevanji za leto 2020, in potrdil zavezujoči cilj 20-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov v celotni porabi energije v EU do leta 2020 ter 10-odstotni zavezujoči minimalni cilj za prevoz v EU, ki ga morajo do leta 2020 doseči vse države članice.
- (4) Te nove smernice so eden od instrumentov za izvajanje akcijskega načrta ter okoljskih vidikov ciljev, povezanih z energetiko in podnebnimi spremembami, ki jih je določil Evropski svet.

1.2. Politika državne pomoči in varstvo okolja

- (5) Komisija je v „Akcijskem načrtu državnih pomoči – Manjša in bolj usmerjena državna pomoč: časovni načrt za reformo državnih pomoči 2005–2009“⁽¹⁾ (v nadaljnjem

besedilu „Akcijski načrt državnih pomoči“) ugotovila, da so ukrepi državne pomoči lahko včasih učinkovito orodje pri doseganju ciljev skupnega interesa. V določenih razmerah lahko državna pomoč popravi tržne nepopolnosti in tako izboljša delovanje trgov ter spodbuja konkurenčnost. Državna pomoč lahko tudi pomaga spodbujati trajnostni razvoj ne glede na to, ali popravi tržne nepopolnosti⁽²⁾. Akcijski načrt državnih pomoči je prav tako opozoril, da lahko varstvo okolja z učinkovitostjo virov in novimi priložnostmi za naložbe zagotovi možnosti za inovacije, ustvari nove trge in poveča konkurenčnost. Pod nekaterimi pogoji lahko državna pomoč privede do teh ciljev in tako pripomore k uresničevanju temeljnih ciljev Lizbonske strategije, ki sta bolj trajnostna rast in več delovnih mest. Sklep št. 1600/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. julija 2002 o šestem okoljskem akcijskem programu Skupnosti⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu „šesti okoljski akcijski program“) določa prednostna področja ukrepov za varstvo okolja⁽⁴⁾.

- (6) Glavni cilj nadzora državnih pomoči na področju varstva okolja je zagotoviti, da bo posledica ukrepov državne pomoči višja stopnja varstva okolja, kot bi bila dosežena brez pomoči, in zagotoviti, da pozitivni učinki pomoči prevladajo nad negativnimi v smislu izkrivljanja konkurence, pri čemer se upošteva načelo „plača povzročitelj obremenitve“, določeno v členu 174 Pogodbe ES.
- (7) Gospodarske dejavnosti lahko škodujejo okolju nenazadnje tudi z onesnaževanjem. Če ni vladnih ukrepov, se lahko v določenih primerih podjetja izognejo kritju celotnih stroškov okoljske škode, ki jo povzročijo s svojimi dejavnostmi. Posledično trg ne more učinkovito razporejati sredstev, saj proizvajalec ne upošteva (negativnih) zunanjih učinkov proizvodnje, temveč jih krije družba kot celota.
- (8) V skladu z načelom „plača povzročitelj obremenitve“ se lahko ti negativni zunanji učinki razrešijo tako, da se zagotovi, da povzročitelj obremenitve plača za svoje onesnaževanje, kar pomeni, da povzročitelj obremenitve v celoti internalizira okoljevarstvene stroške. To naj bi zagotovilo, da zasebni stroški (ki jih krije podjetje) odražajo resnične družbene stroške gospodarske dejavnosti. Polno izvajanje načela „plača povzročitelj obremenitve“ bi tako pripeljalo do popravka tržne nepopolnosti. Načelo „plača povzročitelj obremenitve“ je mogoče izvajati bodisi z določitvijo obveznih okoljskih standardov bodisi s tržnimi instrumenti⁽⁵⁾. Nekateri tržni instrumenti lahko vključujejo dodelitev državne pomoči vsem ali nekaterim podjetjem, za katera veljajo.

⁽²⁾ Glej Akcijski načrt državnih pomoči, odst. 10.

⁽³⁾ UL L 242, 10.9.2002, str. 1.

⁽⁴⁾ Prednostna področja so: podnebne spremembe, narava in biotska raznovrstnost, okolje in zdravje, naravni viri in odpadki. Te smernice ne zajemajo zdravja.

⁽⁵⁾ V zvezi s tem glej Zeleno knjigo o tržnih instrumentih za namene okoljske politike in z njo povezanih politik, 28.3.2007, COM(2007) 140 konč.

⁽¹⁾ COM(2005) 107 konč.

(9) Čeprav je trenutna uporaba načela „plača povzročitelj obremenitve“ omejena, te nepopolnosti v ureditvi ne smejo preprečiti državam članicam, da uvedejo zahteve za varstvo okolja, ki presegajo zahteve Skupnosti, in čim bolj zmanjšajo negativne zunanje učinke.

(10) Za zvišanje ravni varstva okolja lahko države članice uporabijo državno pomoč za oblikovanje spodbud na posamični ravni (na ravni podjetja), da s tem dosežejo višjo stopnjo varstva okolja, kot jo zahtevajo standardi Skupnosti ali da povečajo varstvo okolja v odsotnosti standardov Skupnosti. Prav tako lahko določijo nacionalne standarde ali okoljske dajatve, ki so višje, kot jih zahteva zakonodaja Skupnosti, ali pa v odsotnosti standardov Skupnosti uporabljajo okoljske dajatve za enostransko izvajanje načela „plača povzročitelj obremenitve“.

(11) Komisija meni, da je treba revidirati Smernice o državni pomoči za varstvo okolja za doseg ciljev, določenih v Akcijskem načrtu državnih pomoči, zlasti da se zagotovijo bolj usmerjena pomoč, boljša gospodarsko analiza in učinkovitejši postopki. Komisija poleg tega meni, da je treba upoštevati razvoj okoljske politike in okoljskih tehnologij ter prilagoditi pravila glede na izkušnje.

(12) Komisija bo te smernice uporabljala pri ocenjevanju okoljske pomoči, s čimer bo povečala pravno varnost in preglednost sprejemanja svojih odločitev. Pomoč za varstvo okolja bo zlasti upravičena na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe ES. Te smernice nadomeščajo Smernice Skupnosti o državni pomoči za varstvo okolja ⁽⁶⁾, ki so začele veljati leta 2001.

(13) Smernice so namenjene dvema vrstama ocen: standardni oceni za ukrepe, ki vključujejo pomoč pod določenim pragom ali pomoč, dodeljeno napravam s proizvodno zmogljivostjo pod določenim pragom (poglavje 3) in podrobni oceni za ukrepe, ki vključujejo pomoč nad tem pragom, ali pomoč, dodeljeno napravam s proizvodno zmogljivostjo nad tem pragom, kot tudi za pomoč, namenjeno novim obratom za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, kadar višina pomoči temelji na izračunih zunanjih stroškov, do katerih ni prišlo (poglavje 5).

(14) Te smernice se bodo uporabljale za vse ukrepe, ki se prijavijo Komisiji (bodisi zato, ker ukrep ni zajet v uredbi o skupinski izjemi (v nadaljnjem besedilu „USI“) ali ker USI zahteva, da se pomoči prijavijo posamično, bodisi zato, ker se zadevna država članica odloči prijaviti ukrep, ki bi ga bilo na podlagi USI načeloma mogoče uvrstiti v izjemo), ter v oceni vseh nepriglašanih pomoči po objavi teh smernic.

1.3. Test tehtanja in njegova uporaba pri pomoči za varstvo okolja

1.3.1. Akcijski načrt državnih pomoči: manjša in bolje usmerjena pomoč, test tehtanja za oceno pomoči

(15) V Akcijskem načrtu državnih pomoči je Komisija objavila: „da bi se kar najbolje prispevalo k ponovnemu zagonu Lizbonske strategije za rast in delovna mesta, bo Komisija, če je to primerno, okrepila svoj gospodarski pristop k analizi državnih pomoči. Gospodarski pristop je instrument za boljše osredotočenje in usmeritev nekaterih državnih pomoči k ciljem ponovno spodbujene Lizbonske strategije.“

(16) Pri oceni tega, ali je mogoče ukrep pomoči šteti za združljiv s skupnim trgom, Komisija tehta pozitiven učinek ukrepa pomoči pri doseganju cilja skupnega interesa in njegove možne negativne stranske učinke, kot je izkrivljanje trgovine in konkurence. Akcijski načrt državnih pomoči, ki gradi na obstoječi praksi, je to tehtanje formaliziral z izrazom „test tehtanja“ ⁽⁷⁾. Deluje v treh korakih; prva dva koraka obravnavata pozitivne učinke državne pomoči, tretji pa negativne učinke ter posledično tehtanje pozitivnih in negativnih učinkov. Test tehtanja je sestavljen na naslednji način:

1) ali je ukrep pomoči namenjen natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa? (na primer v rast, zaposlovanje, kohezijo, okolje, varnost oskrbe z energijo). V okviru teh smernic je cilj zadevnega skupnega interesa varstvo okolja.

2) ali je pomoč oblikovana tako, da zagotovi doseg cilja skupnega interesa, to je, ali se predlagana pomoč nanaša na tržno nepopolnost ali drug cilj?

a) Ali je državna pomoč primeren instrument politike?

b) Ali obstaja spodbujevalni učinek, to je, ali pomoč spremeni ravnanje podjetij?

c) Ali je ukrep pomoči sorazmeren, to je, ali bi bila lahko enaka sprememba v ravnanju dosežena z manj pomoči?

3) ali so izkrivljanje konkurence in učinki na trgovino omejeni, tako da je skupno ravnanje pozitivno?

⁽⁷⁾ Akcijski načrt državnih pomoči, odstavka 11 in 20, kakor je podrobneje opisano v Sporočilu o inovacijah (COM(2005) 436 konč., 21.9.2005).

⁽⁶⁾ UL C 37, 3.2.2001, str. 3.

- (17) Ta test tehtanja se uporablja za oblikovanje pravil o državni pomoči ter za oceno primerov.

razlikujejo ne samo po podjetjih, temveč tudi med državami članicami. Države članice lahko poleg tega različno ocenjujejo potrebo po uvedbi visokih okoljskih ciljev.

1.3.2. Cilj skupnega interesa, ki ga obravnavajo Smernice

- (18) Prva alineja člena 2 Pogodbe o Evropski uniji določa, da je trajnostni razvoj eden ciljev v Evropski uniji. Ta mora temeljiti na gospodarski blaginji, socialni koheziji in visoki stopnji varstva okolja. Spodbujanje varstva okolja je zato pomemben cilj skupnega interesa. Poleg tega je v členu 6 Pogodbe ES omenjena potreba po vključitvi varstva okolja v vse politike Skupnosti, člen 174(2) Pogodbe ES pa določa, da okoljska politika temelji na previdnostnem načelu in na načelih, da je treba delovati preventivno, da je treba okoljsko škodo ⁽⁸⁾ prednostno odpravljati pri viru in da mora plačati povzročitelj obremenitve.

- (19) Te smernice določajo pogoje za odobritev dodelitve državne pomoči za obravnavo tistih tržnih nepopolnosti, ki vodijo k neoptimalni stopnji varstva okolja.

- (20) Najpogostejša tržna nepopolnost na področju varstva okolja je povezana z negativnimi zunanjimi učinki. Niti kadar se odločajo o določeni proizvodni tehnologiji niti kadar se odločajo o ravni proizvodnje, podjetji, ki delujejo v lastnem interesu, nič ne spodbuja k upoštevanju negativnih zunanjih stroškov, ki izhajajo iz proizvodnje. Z drugimi besedami, stroški proizvodnje, ki jih krije podjetje, so nižji od stroškov, ki jih krije družba. Zato podjetji nič ne spodbuja k znižanju njihove ravni onesnaževanja ali k lastnim ukrepom za varstvo okolja.

- (21) Vlade, ki se spopadajo s tovrstno tržno nepopolnostjo, običajno uporabljajo ureditev, s katero želijo zagotoviti, da se upoštevajo negativni zunanji učinki, ki izhajajo iz proizvodnje. Prek uvedbe standardov, obdavčenja, ekonomskih instrumentov in drugih predpisov morajo podjetja, ki povzročajo onesnaževanje, družbi plačati za stroške onesnaževanja v skladu z načelom „plača povzročitelj obremenitve“. Internalizacija teh negativnih zunanjih stroškov bo posledično zvišala zasebne stroške, ki jih krijejo navedena podjetja, ter s tem negativno vplivala na njegove prihodke. Poleg tega se glede na to, da je onesnaževanja med gospodarskimi panogami in podjetji neenakomerno razširjeno, stroški okolju prijaznih predpisov ponavadi

- (22) Ker ne obstajajo standardi in tržni instrumenti Skupnosti, ki bi v celoti izražali stopnjo načela „plača povzročitelj obremenitve“ (nepopolnost v ureditvi), se lahko države članice enostransko odločijo za uveljavitev višje stopnje varstva okolja. To pa lahko podjetjem, dejavnim na njihovem ozemlju, prinese dodatne stroške. Zato lahko države članice poleg urejanja s predpisi uporabijo državno pomoč kot pozitivno spodbudo za doseg višjih ravni varstva okolja. To lahko naredijo na dva načina:

— **pozitivne posamične spodbude za zmanjšanje onesnaževanja in drugih negativnih vplivov na okolje:** Države članice lahko oblikujejo pozitivne spodbude na posamični ravni (na ravni podjetja) za preseganje standardov Skupnosti. V tem primeru upravičenec do pomoči zmanjša onesnaževanje zato, ker prejme pomoč za spremembo svojega ravnanja, in ne zato, ker mora plačati stroške onesnaževanja. Pri tem je cilj državne pomoči neposredna obravnava tržne nepopolnosti, povezane z negativnimi učinki onesnaževanja.

— **pozitivne spodbude za uvedbo nacionalnih okoljskih predpisov, ki presegajo standarde Skupnosti:** Države članice lahko uvedejo nacionalne predpise, ki presegajo standarde Skupnosti. To pa lahko pripelje do dodatnih stroškov za določena podjetja in tako vpliva na njihove konkurenčne pogoje. Poleg tega lahko takšni stroški ne pomenijo enake obremenitve za vsa podjetja glede na njihovo velikost, tržni položaj, tehnologijo in druge posebnosti. V tem primeru je lahko državna pomoč potrebna za zmanjšanje obremenitve najbolj prizadetih podjetij in lahko državam članicam tako omogoči, da sprejmejo nacionalne okoljske predpise, ki so strožji od standardov Skupnosti.

1.3.3. Ustrezni instrument

- (23) Namen posredovanja države je zagotoviti primernejše varstvo okolja. Najpomembnejši orodji za doseg okoljskih ciljev sta urejanje s predpisi in tržni instrument. Tudi mehki instrumenti, kot so prostovoljni znaki za okolje in razširjanje okolju prijaznih tehnologij imajo lahko pomembno vlogo. Čeprav je iskanje optimalne kombinacije političnih instrumentov lahko zapleteno, pa obstoj tržnih nepopolnosti ali političnih ciljev sam po sebi ne upravičuje uporabe državnih pomoči.

⁽⁸⁾ To lahko vključuje dejavnosti, kot so izpust kemičnih onesnaževal v okolje, ali na primer fizične spremembe vodnega okolja, ki povzročijo motnje v ekosistemih, ali dejavnosti, ki imajo negativen učinek na stanje vodnih virov.

(24) V skladu z načelom „plača povzročitelj obremenitve“ bi moral povzročitelj obremenitve plačati vse stroške povzročenega onesnaženja, vključno s posrednimi stroški, ki jih krije družba. V ta namen je lahko okoljska ureditev koristen instrument za povečanje bremena povzročitelja obremenitve. Spoštovanje načela „plača povzročitelj obremenitve“ teoretično zagotavlja, da bo odpravljena tržna nepopolnost, povezana z negativnimi zunanjimi učinki. Zato ne bi bili potrebni dodatni ukrepi države za zagotovitev tržno učinkovitega izida, če bi se načelo „plača povzročitelj obremenitve“ v celoti izvajalo. Načelo „plača povzročitelj obremenitve“ ostaja glavno pravilo, državna pomoč pa je dejansko druga najboljša možnost. Uporaba državne pomoči v okviru načela „plača povzročitelj obremenitve“ bi povzročitelja obremenitve razbremenila kritja stroškov povzročenega onesnaženja. Zato državna pomoč v takih primerih ne more biti ustrezen instrument.

(25) Vendar pa se zlasti zaradi nepopolnega izvajanja načela „plača povzročitelj obremenitve“ pogosto šteje, da je sedanja stopnja varstva okolja nezadovoljiva iz naslednjih razlogov:

a) Prvič, natančnih stroškov onesnaževanja ni enostavno opredeliti. Tehnično zapleteno je izračunati dodatne stroške, ki jih utrpi družba, za vse vrste proizvodnje in včasih je lahko neučinkovito upoštevati dejstvo, da imajo različni proizvajalci različne stopnje onesnaževanja, če so s tem povezani upravni stroški zelo visoki. Prav tako je pomembna stopnja občutljivosti za spremembe maloprodajnih cen (cenovna elastičnost). Nadalje, vrednotenje stroškov onesnaževanja se lahko med posamezniki in družbami razlikuje glede na družbene izbire, recimo v zvezi z učinkom sedanjih politik na prihodnje generacije. Poleg tega je nekatere stroške težko izraziti v denarju brez določene negotovosti, kot na primer krajšo pričakovano življenjsko dobo ali okoljsko škodo. Izračunavanje stroškov onesnaževanja bo zato vedno vključevalo nekaj negotovosti.

b) Drugič, preveč nenadno zvišanje cene vrste (industrijskih) izdelkov za internalizacijo stroškov onesnaževanja lahko deluje kot zunanji pretres in povzroči motnje v gospodarstvu. Državam se zato lahko zdi bolj primerno zmerno napredovanje k vključitvi popolne cene onesnaževanja v določene proizvodne postopke.

(26) Državne pomoči lahko, v okviru nezadovoljive stopnje varstva okolja in kljub temu, da ne rešujejo vseh zgoraj navedenih težav, zagotovijo pozitivne spodbude za podjetja za izvajanje dejavnosti ali naložb, ki niso obvezne in ki jih drugače podjetja, ki iščejo dobiček, ne bi izvajala. Poleg tega je lahko državna pomoč primeren instrument, ki državam članicam omogoča, da sprejmejo nacionalne

okoljske predpise, ki presegajo standarde Skupnosti, s tem da zmanjšajo obremenitev podjetij, ki jih navedeni predpisi najbolj prizadenejo, ter tako omogočijo sprejem predpisov.

1.3.4. Spodbujevalni učinek in potreba po pomoči

(27) Državna pomoč za varstvo okolja mora pri prejemniku pomoči povzročiti spremembo ravnanja, tako da bo stopnja varstva okolja višja, kot bi bila, če pomoč ne bi bila dodeljena. Toda naložbe, ki povečajo stopnjo varstva okolja lahko hkrati zvišajo prihodke ⁽⁹⁾ in/ali znižajo stroške ⁽¹⁰⁾ ter so s tem že same po sebi gospodarsko privlačne. Zato je treba preveriti, ali se zadevna naložba res ne bi izvedla brez državne pomoči.

(28) Cilj je zagotoviti, da se podjetja, če ne bi bilo pomoči, ne bi odločala za opravljanje iste dejavnosti zaradi koristi, ki jih ima ta sama po sebi. Spodbujevalni učinek opredeljuje analiza obratnih hipotetičnih scenarijev, ki primerja ravni načrtovanih dejavnosti s pomočjo in brez nje. Pravilna opredelitev obratnega hipotetičnega scenarija je ključna za določitev, ali ima državna pomoč spodbujevalni učinek ali ne. Prav tako je bistvena za izračun dodatno nastalih naložbenih ali proizvodnih stroškov za doseg višje ravni varstva okolja.

(29) Za izpolnitev obveznih standardov Skupnosti bodo morda potrebne naložbe. Ker bi morale podjetje v vsakem primeru spoštovati te standarde, državne pomoči za izpolnitev obveznih standardov Skupnosti, ki so že v veljavi, ni mogoče upravičiti.

1.3.5. Sorazmernost pomoči

(30) Za pomoč se šteje, da je sorazmerna, samo če ne bi bilo mogoče doseči istega rezultata z manj pomoči. Poleg tega je lahko sorazmernost odvisna tudi od stopnje selektivnosti ukrepa.

(31) Zlasti je treba znesek pomoči omejiti na najmanjšega, ki je potreben za doseg želene stopnje varstva okolja. Zato upravičeni stroški za pomoč za naložbe temeljijo na pojmu dodatnih (neto) stroškov, ki so potrebni za izpolnitev okoljskih ciljev. Ta koncept pomeni, da je treba za določitev višine pomoči, ki se lahko dodeli, od dodatnih stroškov naložbe načeloma odšteti gospodarske koristi, ki jih naložba prinaša podjetju.

⁽⁹⁾ Okolju prijaznejša proizvodnja lahko na primer poveča možnosti za recikliranje odpadnega materiala ter s tem ustvarja dodatne prihodke. Lahko se zviša tudi cena ali prodaja proizvodov, ki naj bi bili okolju prijaznejši in zato bolj privlačni za kupce.

⁽¹⁰⁾ Okolju prijaznejša proizvodnja lahko povzroči znatno zmanjšanje potrošnje energije in surovin.

(32) Toda težko je v celoti upoštevati vse gospodarske koristi, ki jih bo podjetje pridobilo od dodatne naložbe. Na primer, v skladu z metodologijo za izračun upravičenih stroškov, določeno v točkah 80 do 84, se stroški poslovanja ne upoštevajo dlje kot v določenem začetnem obdobju po naložbi. Poleg tega se nekatere koristi, ki jih ni vedno lahko izmeriti – kot na primer „zelena podoba“, ki jo poudari okoljska naložba – prav tako ne upoštevajo v tej zvezi. Zato Komisija meni, da mora biti znesek pomoči običajno nižji od upravičenih stroškov naložbe, da bi bila pomoč sorazmerna (glej Prilogo). Samo v primerih, ko je naložbena pomoč odobrena v resnično konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb na podlagi jasnih, preglednih in nediskriminatornih meril – kar dejansko zagotavlja, da je pomoč omejena na najmanjši znesek, ki je potreben, da se doseže korist za okolje – lahko znesek pomoči doseže 100 % upravičenih stroškov naložbe. To je zato, ker se v teh okoliščinah lahko predvideva, da zadevna zbiranja ponudb odražajo vse možne koristi, do katerih bi lahko prišlo zaradi dodatnih naložb.

(33) Poleg tega za nekatere ukrepe zneska pomoči ni možno izračunati na podlagi dodatnih stroškov; to velja za pomoč v obliki oprostitev ali znižanj okoljskih dajatev in pomoč v obliki sistemov trgovanja z dovoljenji. V teh primerih je treba sorazmernost zagotoviti s pogoji in merili za odobritev oprostitev in znižanj dajatev, ki zagotavljajo, da upravičenec ne prejme prevelikih ugodnosti in da je selektivnost ukrepa omejena na strogi minimum.

(34) Stroški doseganja varstva okolja so pogosto relativno višji za mala in srednja podjetja v primerjavi z obsegom njihove dejavnosti. Poleg tega sposobnost malih in srednjih podjetij, da krijejo take stroške, pogosto omejujejo pomanjkljivosti kapitalnega trga. Zaradi tega in glede na zmanjšano tveganje hujših izkrivljanj konkurence v primerih, ko je upravičenec malo ali srednje podjetje, je za takšna podjetja za določene vrste pomoči lahko upravičljiv bonus.

(35) Poleg tega se države članice spodbujajo k zagotavljanju stroškovne učinkovitosti pri doseganju okoljskih koristi, na primer z izbiranjem ukrepov, za katere so zunanji stroški, do katerih ni prišlo, znatni v primerjavi z zneskom pomoči. Ker pa ne obstaja neposredna povezava med zunanjimi stroški, do katerih ni prišlo, in stroški, ki jih ima podjetje, se lahko samo v izjemnih primerih zunanji stroški, do katerih ni prišlo, uporabljajo kot podlaga za določitev zneskov državnih pomoči. Za zagotovitev primerne spodbude za podjetje, da spremeni svoje ravnanje, je treba ponavadi znesek pomoči neposredno povezati s stroški, ki jih krije podjetje.

1.3.6. *Negativni učinki okoljske pomoči morajo biti omejeni, tako da je skupna bilanca pozitivna*

(36) Če so ukrepi državne pomoči za okolje dobro usmerjeni, tako da predstavljajo protiutež zgolj za dejanske dodatne stroške, povezane z višjo stopnjo varstva okolja, je tveganje, da bo pomoč neupravičeno izkrivljala konkurenco,

ponavadi dokaj omejeno. Zato je bistveno, da so ukrepi državne pomoči za okolje dobro usmerjeni. Kadar pomoč ni potrebna ali sorazmerna za doseg predvidenega cilja, bo povzročila škodo konkurenci. To je lahko zlasti, če pomoč pripelje do:

- a) podpiranja preživetja neučinkovitih podjetij,
- b) izkrivljanja dinamičnih spodbud/izrinjanja,
- c) oblikovanja tržne moči ali izključitvenih dejanj,
- d) umetnega spreminjanja trgovinskih tokov ali lokacije proizvodnje.

(37) V nekaterih primerih je zaradi skupne koristi za okolje cilj ukrepa posredovati pri delovanju trga za spodbuditev določenih okolju prijaznejših proizvodov na račun drugih, ki bolj onesnažujejo. Kot posledica takšnih ukrepov bodo lahko proizvajalci zadevnih okolju prijaznih proizvodov izboljšali svoj tržni položaj glede na konkurente, ki nudijo okolju manj koristne proizvode. V takih primerih bo Komisija pri ocenjevanju negativnega vpliva na tržni položaj in s tem na dobiček podjetij, ki ne dobivajo pomoči, upoštevala splošen okoljski učinek ukrepa. Manjši kot je pričakovani okoljski učinek zadevnega ukrepa, pomembnejše je preverjanje njegovega učinka na tržne deleže in dobičke konkurenčnih proizvodov.

1.4. **Izvajanje testa tehtanja: pravne domneve in potreba po podrobnejši oceni**

(38) Brez poseganja v člene 4 do 7 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ⁽¹¹⁾ se pravne domneve, ki jih uporablja Komisija, razlikujejo glede na vrsto priglašene ukrepa državne pomoči.

(39) V poglavju 3 teh smernic je Komisija opredelila vrsto ukrepov, v zvezi s katerimi vnaprej meni, da bo državna pomoč obravnavala tržno nepopolnost, ki ovira varstvo okolja, ali izboljšala stopnjo varstva okolja. Komisija poleg tega določa vrsto pogojev in parametrov, katerih namen je zagotoviti, da državna pomoč dejansko ima spodbujevalni učinek, je sorazmerna in ima omejen negativen učinek na konkurenco in trgovino. Poglavje 3 torej vsebuje parametre v zvezi z dejavnostjo, ki prejema pomoč, intenzivnostjo pomoči in pogoji, ki so povezani z združljivostjo.

⁽¹¹⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1791/2006 (UL L 363, 20.12.2006, str. 1).

- (40) Za zneske pomoči, ki so nad določenimi pragi, in za določene posebne primere pa je potreben dodaten pregled zaradi večjih tveganj izkrivljanja konkurence in trgovine. Dodaten pregled bo navadno sestavljen iz dodatne in podrobnejše analize dejstev ukrepa v skladu s poglavjem 5. Ti ukrepi bodo razglašeni za združljive, če bo ocena testa tehtanja na podlagi poglavja 5 na splošno pozitivna. V okviru te analize se ne bo domnevalo, da so že na začetku izpolnjena določena merila združljivosti. Za opustitve in znižanja okoljskih dajatev bo veljala le ocena, določena v poglavju 4 ⁽¹²⁾.
- (41) Kot rezultat te podrobne ocene lahko Komisija odobri pomoč, jo razglasi za nezdružljivo s skupnim trgom ali na podlagi pogojev sprejme sklep o združljivosti.

1.5. Razlogi za določene ukrepe, ki jih zajemajo te smernice

- (42) Komisija je opredelila vrsto ukrepov, v zvezi s katerimi je lahko državna pomoč v skladu s posebnimi pogoji združljiva s členom 87(3)(c) Pogodbe ES.

1.5.1. *Pomoč za podjetja, ki presegajo standarde Skupnosti ali ki povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti*

- (43) Ta vrsta pomoči zagotavlja posamične spodbude podjetjem za doseganje višje stopnje varstva okolja. Podjetje se navadno ne spodbuja k preseganju obveznih standardov, če strošek takega početja presega korist, ki bi jo imelo. V takih primerih je mogoče dodeliti državno pomoč za zagotovitev spodbude podjetjem za izboljšanje varstva okolja. V skladu s ciljem Skupnosti, da se spodbuja ekološke inovacije, je mogoče sprejeti ugodnejšo obravnavo za projekte ekoloških inovacij, ki obravnavajo dvojno tržno nepopolnost, povezano z večjimi tveganji inovacij in okoljskimi vidiki projekta. Cilj pomoči za ekološke inovacije je tako pospešiti tržno razširjanje ekoloških inovacij.

1.5.2. *Pomoč za nakup novih prevoznih sredstev, ki presegajo standarde Skupnosti ali ki povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti*

- (44) Promet je odgovoren za velik delež skupnih emisij toplogrednih plinov (približno 30 %) in lokalno onesnaževanje s prahom, delci, NO_x in SO_x. Zato je pomembno spodbujati čiste vrste prevoza za boj proti globalnim podnebnim spremembam in za zmanjšanje lokalnega onesnaževanja, zlasti v mestih. V tem okviru je še posebej pomembno spodbujati nakup čistih prevoznih sredstev (vključno s čistimi ladjami).

1.5.3. *Pomoč za predčasno prilagajanje na prihodnje standarde Skupnosti*

- (45) Te smernice ne dovoljujejo pomoči za pomoč podjetjem pri izpolnjevanju že veljavnih standardov Skupnosti, saj taka pomoč ne bi pripeljala do višje ravni varstva okolja. Toda državna pomoč lahko zagotovi bistveno hitrejšo izvajanje novo sprejetih standardov Skupnosti, ki še ne veljajo, in tako prispeva k hitrejšemu zmanjšanju onesnaževanja, kot če ne bi bilo pomoči. V takih razmerah lahko državna pomoč ustvari posamezne spodbude za podjetja za izravnavo posledic negativnih zunanjih učinkov, povezanih z onesnaževanjem.

1.5.4. *Pomoč za okoljske študije*

- (46) Tržne nepopolnosti, povezane z nesimetričnimi informacijami, obravnava pomoč podjetjem za študije o naložbah, ki so namenjene doseganju stopnje varstva okolja, ki presega standarde Skupnosti, ali ki izboljšujejo varstvo okolja v odsotnosti standardov Skupnosti, ter za študije o varčevanju z energijo in proizvodnji energije iz obnovljivih virov. Podjetja pogosto podcenjujejo možnosti in koristi, povezane z varčevanjem z energijo in energijo iz obnovljivih virov, kar vodi v premajhne naložbe.

1.5.5. *Pomoč za varčevanje z energijo*

- (47) Ta vrsta pomoči obravnava tržne nepopolnosti, povezane z negativnimi zunanjimi učinki, z oblikovanjem posameznih spodbud za doseg okoljskih ciljev za varčevanje z energijo in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Na ravni Skupnosti je bil v Sporočilu Komisije Evropskemu svetu in Evropskemu parlamentu – Energetska politika za Evropo ⁽¹³⁾ postavljen cilj, da se do leta 2020 doseže vsaj 20-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v primerjavi z letom 1990, kakor je potrdil Evropski svet 8. in 9. marca 2007. Poleg tega morajo države članice sprejeti in si prizadevati doseči skupni nacionalni okvirni cilj za prihranke energije v višini 9 % v obdobju devetih let v skladu z Direktivo 2006/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2006 o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/76/EGS ⁽¹⁴⁾. Državna pomoč je lahko primerna, če naložbe, ki imajo za posledico prihranke energije, niso obvezne v skladu z veljavnimi standardi Skupnosti in če niso donosne, to je, če je strošek prihranka energije višji od s tem povezane zasebne gospodarske koristi. V primeru malih in srednjih podjetij je lahko potrebna ugodnejša podpora, da se upošteva dejstvo, da ta podjetja pogosto podcenjujejo koristi, povezane s prihranki energije v dolgih obdobjih, in zato premalo vlagajo v ukrepe za varčevanje z energijo.

⁽¹²⁾ Za pomoč, odobreno v obliki davčne pomoči v skladu s poglavjem 3, bo veljala podrobna ocena, če bodo preseženi pragovi iz poglavja 5.

⁽¹³⁾ COM(2007) 1 konč.

⁽¹⁴⁾ UL L 114, 27.4.2006, str. 64.

1.5.6. *Pomoč za energijo iz obnovljivih virov*

(48) Ta vrsta pomoči obravnava tržne nepopolnosti, povezane z negativnimi zunanjimi učinki, z oblikovanjem posameznih spodbud za povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v celotni proizvodnji energije. Povečana uporaba energije iz obnovljivih virov je ena izmed prednostnih okoljskih nalog Skupnosti kot tudi prednostna gospodarska in energetska naloga. Po pričakovanjih bo imela pomembno vlogo pri doseganju ciljev za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Na ravni Skupnosti je bil v Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu in Evropskemu svetu – Energetska politika za Evropo postavljen cilj doseči 20-odstotni delež energije iz obnovljivih virov v celotni porabi energije v EU do leta 2020. Državna pomoč je lahko upravičena, če je strošek proizvodnje energije iz obnovljivih virov višji od stroška proizvodnje, ki temelji na manj okolju prijaznih virih, in če ne obstaja obvezen standard Skupnosti glede deleža energije iz obnovljivih virov za posamezna podjetja. Visok strošek proizvodnje nekaterih vrst energije iz obnovljivih virov podjetjem ne omogoča zaračunavanja konkurenčnih cen na trgu, s čimer ustvarja oviro pri dostopu na trg za energijo. Zaradi tehnološkega razvoja na področju energije iz obnovljivih virov in postopno vedno večje internalizacije okoljskih zunanjih učinkov (ki so na primer posledica Direktive 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2008 o celovitem preprečevanju in nadzoru vanju onesnaževanja⁽¹⁵⁾), zakonodaje o kakovosti zraka in sistema trgovanja z emisijami), pa stroškovna razlika v zadnjih letih kaže trend zmanjševanja, kar zmanjšuje potrebo po pomoči.

(49) Kot je bilo poudarjeno v Poročilu o napredku na področju biogoriv⁽¹⁶⁾, bi morala od spodbujanja biogoriv imeti korist varnost oskrbe in politika na področju podnebnih sprememb, in sicer na trajnosten način. Zaradi tega je državna pomoč lahko ustrezen instrument samo za tiste primere uporabe energije iz obnovljivih virov, pri katerih sta očitna tako korist za okolje kot okoljska trajnost. Natančneje, biogoriva, ki ne izpolnjujejo meril trajnosti, določenih v členu 15 predloga Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov⁽¹⁷⁾, se ne bodo štela za upravičena do državne pomoči. Pri oblikovanju svojih podpornih sistemov lahko države članice spodbujajo uporabo biogoriv, ki imajo dodatne koristi – vključno s koristmi diverzifikacije, ki jo nudijo biogoriva iz odpadkov, ostankov, celuloznega in

lignoceluloznega materiala – tako da, na eni strani, upoštevajo različne stroške proizvodnje energije iz tradicionalnih biogoriv in, na drugi strani, tista biogoriva, ki imajo dodatne prednosti.

(50) V zvezi z obrati vodne energije bi bilo treba opozoriti, da je njihov okoljski vpliv lahko dvojen. Gotovo lahko veliko pripomorejo k nižjim emisijam toplogrednih plinov. Zato imajo lahko pomembno vlogo pri celotnem naboru energetskih virov. Po drugi strani pa imajo lahko ti obrati tudi negativen vpliv, na primer na vodne sisteme in biotsko raznovrstnost⁽¹⁸⁾.

1.5.7. *Pomoč za soproizvodnjo in pomoč za daljinsko ogrevanje*

(51) Ti vrsti pomoči obravnavata tržno nepopolnost, povezano z negativnimi zunanjimi učinki, tako da oblikujeta posamezne spodbude za izpolnitev okoljskih ciljev na področju varčevanja z energijo. Soproizvodnja toplote in električne energije (v nadaljnjem besedilu SPTE) je najučinkovitejši način hkratnega proizvodnje električne energije in toplote. S soproizvodnjo električne energije in toplote se pri proizvodnji izgubi manj energije. Strategija Skupnosti, opisana v strategiji soproizvodnje Komisije iz leta 1997, določa skupni okvirni cilj podvojitve deleža proizvodnje električne energije iz soproizvodnje na 18 % do leta 2010. Od takrat je bil pomen SPTE za energetske strategije EU poudarjen še s sprejetjem Direktive 2004/8/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o spodbujanju soproizvodnje, ki temelji na rabi koristne toplote, na notranjem trgu z energijo in o spremembi Direktive 92/42/EGS⁽¹⁹⁾ ter s poglavjem o soproizvodnji v Akcijskem načrtu za energetske učinkovitost. Uresničitev možnosti⁽²⁰⁾. Slednji dokument opozarja tudi na potencial odpadne toplote, na primer iz industrije ali javnih služb, za koristno uporabo, na primer za daljinsko ogrevanje. Poleg tega je lahko daljinsko ogrevanje energetske učinkovitejše kot individualno ogrevanje in lahko zagotavlja bistveno izboljšanje kakovosti zraka v mestih. Zato je mogoče dodeliti državno pomoč za zagotovitev spodbud za doseg okoljskih ciljev, če se dokaže, da daljinsko ogrevanje manj onesnažuje ter da je v proizvodnem postopku in distribuciji toplote energetske učinkovitejše, vendar dražje od individualnega ogrevanja. Kot v primeru energije iz obnovljivih virov pa je mogoče pričakovati, da bo postopna internalizacija okoljskih zunanjih učinkov v stroške drugih tehnologij zmanjšala potrebo po postopni konvergenci teh stroškov s stroški SPTE in daljinskega ogrevanja.

⁽¹⁵⁾ UL L 24, 29.1.2008, str. 8.

⁽¹⁶⁾ COM(2006) 845 konč.

⁽¹⁷⁾ COM(2008) 19 konč. Ko bosta Evropski parlament in Svet Direktivo sprejela, bo Komisija uporabila merila trajnosti v končnem besedilu.

⁽¹⁸⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1). Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Odločbo št. 2455/2001/ES (UL L 331, 15.12.2001, str. 1). Zlasti člen 4(7), določa merila v zvezi z dovoljenji za nova preoblikovanja vodnih teles.

⁽¹⁹⁾ UL L 52, 21.2.2004, str. 50.

⁽²⁰⁾ COM(2006) 545 konč.

1.5.8. *Pomoč za ravnanje z odpadki*

- (52) Ta vrsta pomoči je namenjena zagotavljanju posameznih spodbud za doseg okoljskih ciljev, povezanih z ravnanjem z odpadki ⁽²¹⁾. Šesti okoljski akcijski program opredeljuje preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanje z njimi kot eno izmed štirih glavnih prednostnih nalog. Njegov glavni cilj je ločiti nastajanje odpadkov od gospodarske dejavnosti, da rast EU ne bo pripeljala do nastajanja še več odpadkov. V tem okviru je mogoče državno pomoč dodeliti proizvajalcu odpadkov (oddelek 3.1.1) in podjetjem, ki ravnaajo z odpadki ali reciklirajo odpadke, ki jih proizvajajo druga podjetja (oddelek 3.1.9). Vendar pa morajo biti zagotovljeni pozitivni vplivi na okolje, upoštevati je treba načelo „plača povzročitelj obremenitve“ in ne bi se smelo izkrivljatiobičajno delovanje trgov s sekundarnimi materiali.

1.5.9. *Pomoč za sanacijo onesnaženih območij*

- (53) Ta vrsta pomoči je namenjena oblikovanju posameznih spodbud za izenačitev posledic negativnih zunanjih učinkov, če ni mogoče določiti povzročitelja obremenitve in mu naložiti plačila za popravilo okoljske škode, ki jo je povzročil. V takih primerih je državna pomoč lahko upravičena, če je strošek sanacije višji od posledičnega povečanja vrednosti območja.

1.5.10. *Pomoč za preselitev podjetij*

- (54) Ta tip naložbene pomoči je namenjen oblikovanju posameznih spodbud za zmanjšanje negativnih zunanjih učinkov s preselitvijo podjetij, ki močno onesnažujejo, na področja, kjer bo imelo tako onesnaževanje manj škodljiv učinek, kar bo zmanjšalo zunanje stroške. V skladu s previdnostnim načelom te smernice uvajajo možnost za dodelitev pomoči za preselitev obratov visokega tveganja na podlagi Direktive Sveta 96/82/ES z dne 9. decembra 1996 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi ⁽²²⁾ („Direktiva Seveso II“). Nezgode v preteklosti so pokazale, da je pri preprečevanju nezgod in omejevanju posledic nezgod za ljudi ter okolje bistvena lokacija obrata, ki ga pokriva Direktiva Seveso II. Državna pomoč je tako lahko upravičena, če se preselitev izvede iz okoljskih razlogov. Za zagotovitev, da za preselitev iz drugih namenov ne bo dodeljena pomoč, bi bila potrebna upravna ali sodna odločba pristojnega javnega organa ali dogovor med pristojnim javnim organom in podjetjem o preselitvi podjetja. V upravičenih stroških se morajo upoštevati vse ugodnosti, ki jih podjetje lahko pridobi zaradi preselitve.

⁽²¹⁾ Ravnanje z odpadki vključuje ponovno uporabo, reciklažo in predelavo.

⁽²²⁾ UL L 10, 14.1.1997, str. 13. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 284, 31.10.2003, str. 1).

1.5.11. *Pomoč, vključena v sisteme trgovanja z dovoljenji*

- (55) Sistemi trgovanja z dovoljenji lahko vključujejo državno pomoč na različne načine, na primer kadar države članice dodelijo dovoljenja in pravice pod njihovo tržno vrednostjo ter je to pripisano državam članicam. Ta tip pomoči se lahko uporablja za obravnavanje negativnih zunanjih učinkov z dopuščanjem uvedbe tržno usmerjenih instrumentov, ki so osredotočeni na okoljske cilje. Če je skupni znesek dovoljenj, ki jih država članica dodeli, nižji od skupnih pričakovanih potreb podjetij, bo splošen učinek na stopnjo varstva okolja pozitiven. Če na ravni posameznega podjetja odobrene pravice ne krijejo vseh pričakovanih potreb podjetja, mora to bodisi zmanjšati svoje onesnaževanje (in tako prispevati k povečanju stopnje varstva okolja) ali kupiti dopolnilne pravice na trgu in tako plačati nadomestilo za svoje onesnaževanje. Zaradi omejitve izkrivljanja konkurence ni mogoče upravičiti nobene prekomerne dodelitve pravic, poleg tega pa je treba sprejeti predpise, da se preprečijo nepotrebne ovire za do-stop na trg.

- (56) Merila iz točke 55 so osnova za oceno Komisije o razmerah, ki bodo nastale v obdobju trgovanja, ki se konča 31. decembra 2012. V zvezi z razmerami, ki bodo nastale v obdobju trgovanja po tem datumu, bo Komisija ocenila ukrepe glede na to, ali so potrebni in hkrati sorazmerni. Nazadnje, ta merila bodo podlaga za revizijo trenutnih Smernic, zlasti ob upoštevanju nove direktive o sistemu EU za trgovanje z emisijami CO₂ za obdobje trgovanja po 31. decembru 2012.

1.5.12. *Pomoč v obliki znižanj ali oprostitev okoljskih dajatev*

- (57) Z znižanji ali oprostitvami okoljskih dajatev v zvezi z določenimi sektorji ali kategorijami podjetij postane izvedljivo sprejetje višjih dajatev za druga podjetja, posledica česar bi bilo splošno povečanje internalizacije stroškov in ustvarjanje dodatnih spodbud za povečanje varstva okolja. V skladu s tem je ta vrsta pomoči lahko potrebna za posredno obravnavanje negativnih zunanjih učinkov z olajševanjem uvedbe ali ohranitve razmeroma visoke stopnje nacionalnih okoljskih dajatev. Da bi bila pomoč združljiva, je treba dokazati, da so oprostitve ali znižanja potrebni za vse predlagane kategorije upravičencev ter da so sorazmerni. Predpostavlja se, da je tako le v primeru, da upravičenci plačujejo vsaj najnižjo davčno stopnjo Skupnosti, ki jo določa ustrezna direktiva. Sicer bo potreba odvisna od tega, kakšen vpliv ima nacionalna dajatev na proizvodne stroške, ter od možnosti prenosa dajatev na potrošnike in zmanjšanja stopnje dobička. Sorazmernost bo odvisna od tega, v kolikšni meri lahko upravičenci dodatno znižajo svojo potrošnjo ali svoje emisije, plačajo del nacionalne dajatve ali sklenejo okoljske dogovore za zmanjšanje onesnaževanja ⁽²³⁾.

⁽²³⁾ Komisija lahko ponovno oceni pristop k tovrstni pomoči ob reviziji Direktive 2003/96/ES.

2. PODROČJE UPORABE IN OPREDELITVE

2.1. Področje uporabe Smernic

- (58) Te smernice se uporabljajo za državno pomoč za varstvo okolja. Uporabljale se bodo v skladu z drugimi politikami Skupnosti o državni pomoči, drugimi določbami Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in Pogodbe o Evropski uniji ter zakonodajo, sprejeto v skladu s temi pogodbami.
- (59) Te smernice se uporabljajo za pomoč ⁽²⁴⁾, namenjeno podpori varstva okolja v vseh sektorjih, ki jih ureja Pogodba ES. Prav tako se uporabljajo za tiste sektorje, za katere veljajo posebna pravila Skupnosti o državni pomoči (predelava jekla, ladjedelstvo, motorna vozila, sintetična vlakna, promet, premogovništvo, kmetijstvo in ribištvo), razen če tovrstna posebna pravila določajo drugače.
- (60) Te smernice ne pokrivajo zasnov in izdelave okolju prijaznih proizvodov, strojev ali prevoznih sredstev, katerih cilj je obratovanje z manjšo količino naravnih virov, ter ukrepov, ki so bili sprejeti v obratih ali drugih proizvodnih enotah z namenom izboljšanja varnosti ali higiene.
- (61) V kmetijstvu in ribištvo se te smernice uporabljajo za pomoč za varstvo okolja v korist podjetij, ki se ukvarjajo s predelavo in trženjem izdelkov. Za podjetja, ki se ukvarjajo s predelavo in trženjem ribiških proizvodov, in če se pomoč nanaša na stroške, ki so upravičeni v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1198/2006 z dne 27. julija 2006 o Evropskem skladu za ribištvo ⁽²⁵⁾, je najvišja dovoljena stopnja pomoči najvišja stopnja pomoči, določena v teh smernicah, in najvišja stopnja pomoči, določena v navedeni uredbi. Na področju kmetijske primarne proizvodnje se te smernice uporabljajo samo za ukrepe, ki jih še ne urejajo smernice Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013 ⁽²⁶⁾, na področju primarne proizvodnje v sektorju ribištva in ribogojstva pa se uporabljajo samo, če ne obstajajo nobene posebne določbe v zvezi z okoljsko pomočjo.
- (62) Financiranje okoljevarstvenih ukrepov, povezanih z infrastrukturo v zračnem, cestnem in železniškem prevozu ter prevozu po celinskih plovnihih poteh in pomorskem prevozu, vključno z vsemi projekti skupnega interesa, kakor so opredeljeni v Odločbi št. 1692/96/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 1996 o smernicah Skupnosti za razvoj vseevropskega prometnega omrežja ⁽²⁷⁾, ni zajeto v teh smernicah.
- (63) Za državno pomoč za raziskave, razvoj in inovacije na področju okolja veljajo predpisi iz Okvira Skupnosti za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije ⁽²⁸⁾. Faza tržnega razširjanja ekoloških inovacij (nakup ekološko inovativnega sredstva) pa je zajeta s temi smernicami.
- (64) Značilnosti pomoči za dejavnosti okoljskega usposabljanja ne upravičujejo ločenih predpisov od splošnih predpisov o pomoči za dejavnosti usposabljanja in zato bo Komisija proučila tako pomoč v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 68/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri pomoči za usposabljanje ⁽²⁹⁾.
- (65) Storitve svetovanja/posvetovanja imajo pomembno vlogo pri pomoči malim in srednjim podjetjem pri doseganju napredka na področju varstva okolja. Uporabne so lahko zlasti za izvedbo eko-pregledov ali za oceno gospodarskih koristi okolju prijazne naložbe za podjetje ter tako navedena podjetja spodbujajo k naložbam v podporo varstvu okolja. Pomoč malim in srednjim podjetjem za storitve svetovanja/posvetovanja na področju okolja se lahko dodeli na podlagi Uredbe Komisije (ES) št. 70/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri pomoči za majhna in srednje velika podjetja ⁽³⁰⁾.
- (66) Te smernice se ne uporabljajo za nasledle stroške, kakor so opredeljeni v Sporočilu Komisije o metodologiji za analizo državnih pomoči, povezanih z nasledlimi stroški ⁽³¹⁾.
- (67) Poleg tega se, če ne veljajo določbe o varčevanju energije iz oddelka 3.1.5, te smernice ne uporabljajo za državno pomoč za naložbe v infrastrukturo v zvezi z daljinskim ogrevanjem, ki bo ocenjena v skladu s členom 87(3)(c) Pogodbe ES.
- (68) V nekaterih državah članicah podjetja plačujejo okoljske dajatve in hkrati sodelujejo v sistemih trgovanja z dovoljenji. Komisija nima zadostnih izkušenj v zvezi z ocenjevanjem združljivosti znižanj okoljskih dajatev v takšnih primerih. Zato je prezgodaj, da bi Komisija o tem pripravila splošna navodila. Namesto tega bo ocena takih zadev, če bodo pomenile državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES, potekala na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe ES.

⁽²⁸⁾ UL C 323, 30.12.2006, str. 1.

⁽²⁹⁾ UL L 10, 13.1.2001, str. 20. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1976/2006 (UL L 368, 23.12.2006, str. 85). Ko bo sprejeta nova uredba o skupinskih izjemah, ki bo pokrivala pomoč za usposabljanje, se bo uporabljala nova uredba.

⁽³⁰⁾ UL L 10, 13.1.2001, str. 33. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1976/2006. Ko bo sprejeta nova uredba o skupinskih izjemah, ki bo pokrivala pomoč za mala in srednja podjetja, se bo uporabljala nova uredba.

⁽³¹⁾ Ki ga je Komisija sprejela 26. julija 2001 in o njem obvestila države članice z dopisom s ref. številko SG(2001) D/290869, 6. avgust 2001.

⁽²⁴⁾ V teh smernicah se ne razpravlja o konceptu državne pomoči, ki izhaja iz člena 87(1) Pogodbe ES ter sodne prakse Sodišča Evropskih skupnosti.

⁽²⁵⁾ UL L 223, 15.8.2006, str. 1.

⁽²⁶⁾ UL C 319, 27.12.2006, str. 1.

⁽²⁷⁾ UL L 228, 9.9.1996, str. 1. Odločba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1791/2006 (UL L 363, 20.12.2006, str. 1).

(69) Nazadnje bi lahko nekatera izmed sredstev za podporo elektrarn na fosilna goriva ali drugih industrijskih obratov, opremljenih z zmogljivostmi za zajem, prevoz in shranjevanje CO₂, ali posameznimi elementi verige zajemanja in shranjevanja ogljikovega dioksida, ki jih predvidevajo države članice, lahko pomenila državno pomoč, vendar je glede na pomanjkanje izkušenj še prezgodaj za določitev smernic v zvezi z odobritvijo kakršne koli tovrstne pomoči. Komisija bo imela na splošno pozitiven odnos do državne pomoči za tovrstne projekte glede na strateški pomen te tehnologije za Skupnost v smislu varnosti oskrbe z energijo, zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in doseganja njenega dogovorjenega dolgoročnega cilja omejitve podnebnih spremembe na 2 °C nad predindustrijskimi ravni ter tudi glede na izraženo podporo Komisije izgradnji industrijskih demonstracijskih obratov do leta 2015, če so varni za okolje in prispevajo k varstvu okolja ⁽³²⁾ (POOL: this should be footnote number 33 – I just copied it from above – take care that the numbering doesn't change for the footnotes that follow) Projekti bi se lahko ocenjevali na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe ES ali bili upravičeni kot pomembni projekti splošnega evropskega interesa v skladu s pogoji iz člena 87(3)(b) Pogodbe in točke 147 teh smernic.

2.2. Opredelitev pojmov

(70) V teh smernicah se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- 1) *varstvo okolja* pomeni vse ukrepe, namenjene odpravi ali preprečevanju škode, ki jo fizičnemu okolju ali naravnim virom povzročajo lastne dejavnosti upravičenca, zmanjšanju tveganja take škode ali spodbujanju učinkovitejše uporabe naravnih virov, vključno z ukrepi za varčevanje z energijo in uporabo energije iz obnovljivih virov ⁽³³⁾;
- 2) *ukrepi varčevanja z energijo* pomeni vse ukrepe, ki podjetjem omogočajo, da zmanjšajo količino energije, ki jo porabijo zlasti v proizvodnem ciklusu;
- 3) *standard Skupnosti* pomeni
 - i) obvezni standard Skupnosti, ki določa stopnje, ki jih morajo posamezna podjetja doseči pri varstvu okolja ⁽³⁴⁾, ali
 - ii) obveznost na podlagi Direktive 2008/1/ES uporabljati najboljše razpoložljive tehnologije, kakor so opisane v najnovejših zadevnih informacijah, ki jih na podlagi člena 17(2) navedene Direktive objavi Komisija;

⁽³²⁾ Glej predlog Komisije za Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o geološkem skladiščenju ogljikovega dioksida COM(2008) 18 konč.

⁽³³⁾ Glej zlasti šesti okoljski akcijski program.

⁽³⁴⁾ Posledično se standardi ali cilji, zastavljeni na ravni Skupnosti, ki so zavezujoči za države članice, ne pa tudi za posamezna podjetja, ne štejejo za „standarde Skupnosti“.

4) *ekološka inovacija* pomeni vse oblike inovativnih dejavnosti, ki imajo za posledico ali cilj bistveno povečanje varstva okolja. Ekološka inovacija vključuje nove proizvodne postopke, nove proizvode ali storitve ter nove upravljalne in poslovne metode, katerih uporaba po vsej verjetnosti preprečuje ali bistveno zmanjšuje tveganja za okolje, onesnaževanje in druge negativne učinke uporabe virov v življenjski dobi povezanih dejavnosti.

Naslednje se ne šteje za inovacije:

- i) manjše spremembe ali izboljšave;
 - ii) povečanje v proizvodnih ali storitvenih zmogljivostih z dodajanjem proizvodnih ali logističnih sistemov, ki so zelo podobni tistim, ki so že v uporabi;
 - iii) spremembe poslovnih praks, organizacije delovnega mesta ali zunanjih odnosov, ki temeljijo na organizacijskih metodah, ki se že uporabljajo v podjetju;
 - iv) spremembe strategije upravljanja;
 - v) združitve in prevzemi;
 - vi) prenehanje uporabe postopka;
 - vii) preprosta kapitalska zamenjava ali razširitev;
 - viii) spremembe, ki izhajajo izključno iz sprememb cen faktorjev; prilagoditev, redne sezonske in druge ciklične spremembe;
 - ix) trgovanje z novimi ali znatno izboljšanimi proizvodi;
- 5) *energija iz obnovljivih virov* pomeni naslednje nefosilne vire energije: veter, sonce, geotermalno energijo, valovanje, plimovanje, vodno energijo, biomaso, plin, pridobljen iz odpadkov, plin, pridobljen z napravami za čiščenje odplak, in biopline;
 - 6) *biomasa* pomeni biološko razgradljive dele proizvodov, odpadkov in ostankov v kmetijstvu (vključno s snovmi rastlinskega in živalskega izvora) in gozdarstvu ter z njima povezanih proizvodnih dejavnosti, kot tudi biološko razgradljive dele industrijskih in komunalnih odpadkov;
 - 7) *biogorivo* pomeni tekoče ali plinasto gorivo, namenjeno uporabi v prometu, proizvedeno iz biomase;
 - 8) *trajnostna biogoriva* pomeni biogoriva, ki izpolnjujejo merila trajnosti, določena v členu 15 predloga Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov ⁽³⁵⁾;

⁽³⁵⁾ COM(2008) 19 konč. Ko bosta Evropski parlament in Svet direktivo sprejela, bo Komisija uporabila merila trajnosti v končnem besedilu.

- 9) *energija iz obnovljivih virov* pomeni energijo, ki jo proizvedejo obrati, ki uporabljajo samo energijo iz obnovljivih virov, ter delež v smislu kalorične vrednosti energije, ki jo iz energije iz obnovljivih virov proizvedejo mešani obrati, ki uporabljajo tudi klasične vire energije. Taka proizvodnja vključuje električno energijo iz obnovljivih virov, ki se uporablja za polnjenje sistemov za skladiščenje, vendar ne vključuje električne energije, proizvedene kot rezultat sistemov za skladiščenje;
- 10) *soproizvodnja* pomeni postopek istočasne proizvodnje toplote in električne in/ali mehanske energije;
- 11) *soproizvodnja z visokim izkoristkom* pomeni soproizvodnjo, ki izpolnjuje merila iz Priloge III k Direktivi 2004/8/ES, in izpolnjuje usklajene vrednosti referenčnih izkoristkov, ki jih določa Odločba Komisije 2007/74/ES z dne 21. decembra 2006 o določitvi harmoniziranih vrednosti referenčnih izkoristkov za ločeno proizvodnjo električne energije in toplote pri uporabi Direktive 2004/8/ES ⁽³⁶⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.
- 12) *daljinsko ogrevanje* pomeni dobavo toplote v obliki pare ali vroče vode iz osrednjega vira proizvodnje prek prenosnega in distribucijskega sistema v več stavb z namenom ogrevanja;
- 13) *energetsko učinkovito daljinsko ogrevanje* pomeni daljinsko ogrevanje, ki glede proizvodnje izpolnjuje bodisi merila za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ali, v primeru grelnikov samo za toploto, vsaj referenčne vrednosti za ločeno proizvodnjo toplote, določene v Odločbi 2007/74/ES;
- 14) *okoljska dajatev* pomeni dajatev, katere posebna davčna osnova ima jasen negativen vpliv na okolje ali ki skuša obdavčiti določene dejavnosti, blago ali storitve, da bi bili okoljski stroški lahko vključeni v njihovo ceno in/ali da bi se proizvajalci in potrošniki usmerili na dejavnosti, ki bolj spoštujejo okolje;
- 15) *najnižja davčna stopnja Skupnosti* pomeni najnižjo stopnjo dajatve, ki je predvidena v zakonodaji Skupnosti. Za energente in električno energijo najnižja davčna stopnja Skupnosti pomeni najnižjo stopnjo dajatve, določeno v Prilogi I k Direktivi Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije ⁽³⁷⁾;
- 16) *mala in srednja podjetja*, (v nadaljnjem besedilu „MSP“) *mala podjetja* in *srednja podjetja* pomeni taka podjetja v smislu Uredbe (ES) št. 70/2001 ali katere koli uredbe, ki to uredbo nadomešča;
- 17) *velika podjetja* pomeni podjetja, ki niso zajeta v opredelitvi malih in srednjih podjetij;
- 18) *pomoč* pomeni vse ukrepe, ki izpolnjujejo vsa merila iz člena 87(1) Pogodbe ES;
- 19) *intenzivnost pomoči* pomeni bruto znesek pomoči, izražen kot odstotek upravičenih stroškov. Vsi uporabljeni zneski morajo biti vzeti pred odbitkom davkov ali drugih dajatev. Kadar se pomoč dodeli v obliki, ki ni dotacija, mora biti znesek pomoči enak bruto ekvivalentu dotacije. Pomoč, plačljiva v več obrokih, se mora diskontirati na vrednost, ki jo je imela ob odobritvi. Obrestna mera, ki naj se uporabi za namene zmanjšanja in za izračun zneska pomoči v ugodnem posojilu, mora biti referenčna obrestna mera, ki se uporablja v času dodelitve. Intenzivnost pomoči se izračuna na upravičenca;
- 20) *ugodnosti poslovanja* pomeni, za namene izračuna upravičenih stroškov, zlasti privarčevane stroške ali dodatno pomožno proizvodnjo, neposredno povezano z dodatno naložbo za varstvo okolja, in, kjer je to primerno, ugodnosti, ki izhajajo iz drugih podpornih ukrepov, ne glede na to, ali pomenijo državno pomoč ali ne (pomoč za tekoče poslovanje, dodeljena za enake upravičene stroške, tarife na dovajanje toka ali drugi podporni ukrepi). Nasprotno se dohodki, ki jih podjetje pridobi s prodajo pravic za trgovanje, izdanih v okviru evropskega sistema trgovanja, ne bodo šteli za del ugodnosti poslovanja;
- 21) *stroški poslovanja* pomeni za namene izračuna upravičenih stroškov zlasti dodatne proizvodne stroške, ki izhajajo iz dodatne naložbe za varstvo okolja;
- 22) *opredmetena sredstva* pomeni za namene izračuna upravičenih stroškov naložbe v zemljišča, ki so nujno potrebne za izpolnjevanje okoljskih ciljev, naložbe v objekte, obrate in opremo, namenjene zmanjševanju ali odpravljanju onesnaževanja in nevarnosti, ter naložbe za prilagajanje proizvodnih metod, ki bodo pripomogle k varstvu okolja;
- 23) *neopredmetena sredstva* pomeni za namene izračuna upravičenih stroškov stroške za prenos tehnologije z nakupom operativnih licenc ali patentiranega in nepatentiranega znanja in izkušenj, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

⁽³⁶⁾ UL L 32, 6.2.2007, str. 183.

⁽³⁷⁾ UL L 283, 31.10.2003, str. 51. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2004/75/ES (UL L 157, 30.4.2004, str. 100).

i) zadevna neopredmetena sredstva se morajo šteti za amortizacijska sredstva;

- ii) nakup mora biti opravljen po tržnih pogojih od podjetja, v katerem kupec nima neposrednega ali posrednega nadzora;
- iii) všteta morajo biti v sredstva podjetja in ostati v podjetju prejemnika pomoči, kjer se uporabljajo vsaj pet let. Ta pogoj ne velja, če so takšna neopredmetena sredstva tehnološko zastarela. Če so v teh petih letih prodana, se mora dobiček od prodaje odšteti od upravičenih stroškov, celoten znesek ali del zneska pomoči pa je treba, če je to primerno, vrniti;
- 24) *internalizacija stroškov* pomeni načelo, da je treba vse stroške, povezane z varstvom okolja, vključiti v proizvodne stroške podjetja, ki onesnažuje;
- 25) *načelo, plača povzročitelj obremenitve* pomeni, da mora stroške ukrepov za boj proti onesnaževanju kriti povzročitelj obremenitve, ki onesnaževanje povzroča, razen če ni mogoče ugotoviti, kdo je oseba, ki je odgovorna za onesnaževanje, ali če tej osebi na podlagi nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Skupnosti ni mogoče pripisati odgovornosti ali ji naložiti stroškov sanacije. Onesnaževanje je v tej zvezi škoda, ki jo povzroči povzročitelj obremenitve s tem, da neposredno ali posredno škoduje okolju ali ustvarja pogoje za takšno onesnaževanje ⁽³⁸⁾ fizičnega okolja ali naravnih virov;
- 26) *povzročitelj obremenitve* pomeni nekoga, ki neposredno ali posredno škoduje okolju ali ki ustvarja pogoje za takšno onesnaževanje ⁽³⁹⁾;
- 27) *onesnaženo območje* pomeni območje, na katerem je potrjena prisotnost nevarnih snovi, ki jih je povzročil človek, do take stopnje, da predstavljajo precejšnje tveganje za zdravje ljudi ali okolje, ob upoštevanju trenutne in odobrene prihodnje uporabe zemljišča.

3. ZDRUŽLJIVOST POMOČI NA PODLAGI ČLENA 87(3) POGODBE ES

3.1. Združljivost pomoči na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe ES

- (71) Državna pomoč za varstvo okolja je združljiva s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če na podlagi testa tehtanja vodi k povečanju dejavnosti varstva okolja, ne

da bi škodljivo vplivala na pogoje trgovanja do mere, ki je v nasprotju s skupnim interesom. V tej zvezi b morali za trajanje shem pomoči veljati razumni roki, brez vpliva na možnost, da država članica ponovno priklasi ukrep po preteku roka, določenega v odločbi Komisije. Države članice lahko priglasitve ukrepov pomoči podprejo s strogimi ocenami podobnih preteklih ukrepov pomoči, ki prikazujejo spodbujevalni učinek pomoči.

- (72) Ukrepi, opisani v točkah 73 do 146 so lahko združljivi na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe ES.

3.1.1. Pomoč za podjetja, ki presegajo standarde Skupnosti ali ki povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti

- (73) Pomoč za naložbe, ki podjetjem omogoča preseganje standardov Skupnosti za varstvo okolja ali povečanje varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti, se bo štela za združljivo s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če so izpolnjeni pogoji iz točk 74 do 84 in oddelka 3.2.

- (74) Naložbe, ki prejemajo pomoč, morajo izpolnjevati enega izmed naslednjih dveh pogojev:

- a) naložba upravičencu omogoča, da v povezavi s svojimi dejavnostmi izboljša varstvo okolja, tako da preseže veljavne standarde Skupnosti, ne glede na obstoj obveznih nacionalnih standardov, ki so strožji od standardov Skupnosti, ali
- b) naložba upravičencu omogoča, da izboljša varstvo okolja s svojimi dejavnostmi v odsotnost standardov Skupnosti.

- (75) Pomoči ni mogoče dodeliti, če izboljšanja privedejo le do uskladitve podjetij s standardi Skupnosti, ki so že sprejeti, vendar še ne veljajo ⁽⁴⁰⁾.

Intenzivnost pomoči

- (76) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 50 % upravičenih stroškov naložbe, kakor so opredeljeni v točkah 80 do 84.

⁽³⁸⁾ Priporočilo Sveta z dne 3. marca 1975 o razporejanju stroškov in ukrepih organov oblasti za okoljske zadeve (UL L 194, 25.7.1975, str. 1).

⁽³⁹⁾ Priporočilo z dne 3. marca 1975 o razporejanju stroškov in ukrepih organov oblasti za okoljske zadeve.

⁽⁴⁰⁾ Toda pomoč za čimprejšnje prilagajanje na prihodnje standarde in za nakup novih prevoznih sredstev je možna v skladu s pogoji, določenimi v oddelkih ‎3.1.3 in 3.1.2.

(77) Če je naložbena pomoč odobrena v resnično konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb na podlagi jasnih, preglednih in nediskriminatornih meril, ki dejansko zagotavljajo, da je pomoč omejena na najmanjši znesek, ki je potreben, da se doseže korist za okolje, lahko intenzivnost pomoči znaša do 100 % upravičenih stroškov naložbe, kakor so opredeljeni v točkah 80 do 84. Tovrsten postopek zbiranja ponudb mora biti nediskriminatoren in mora omogočati sodelovanje zadostnega števila podjetij. Poleg tega mora biti proračun v zvezi s postopkom zbiranja ponudb zavezujoča obremenitev v smislu, da vsi upravičenci ne morejo prejeti pomoči. Končno, pomoč mora biti odobrena na podlagi prve ponudbe, ki jo predloži ponudnik, s čimer se prepreči nadaljnja pogajanja.

(78) Če se naložba nanaša na nakup ekološko inovativnega sredstva ali začetek ekološko inovativnega projekta, se lahko intenzivnost pomoči poveča za 10 odstotnih točk, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- a) ekološko inovativno sredstvo ali projekt mora biti novo ali bistveno izboljšano v primerjavi z najsodobnejšimi v tej industriji v Skupnosti. Novost lahko država članica na primer predstavi na podlagi natančnega opisa inovacije in tržnih pogojev za njeno uvedbo ali razširjanje ter s primerjavo z najsodobnejšimi postopki ali organizacijskimi tehnikami, ki jih navadno uporabljajo druga podjetja v isti industriji;
- b) pričakovana okoljska korist mora biti bistveno večja od izboljšanja, ki je posledica splošnega razvoja najsodobnejših projektov v primerljivih dejavnostih ⁽⁴¹⁾;
- c) inovativna narava teh sredstev ali projektov vsebuje jasno stopnjo tveganja v tehnološkem, tržnem ali finančnem smislu, ki je višja od tveganja, ki se običajno povezuje s primerljivimi neinovativnimi sredstvi ali projekti. To tveganje lahko države članice prikažejo na primer v obliki: stroškov v povezavi s prometom družbe, časa, ki je potreben za razvoj, pričakovanih koristi od ekoloških inovacij v primerjavi s stroški, verjetnostjo neuspeha.

(79) V primeru dodelitve pomoči za naložbe podjetjem, ki presegajo standarde Skupnosti ali povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti takih standardov, malim in srednjim

podjetjem, se lahko intenzivnost pomoči poveča za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in 20 odstotnih točk za mala podjetja, kakor je določeno v razpredelnici.

	Intenzivnost pomoči za podjetja, ki presegajo standarde Skupnosti ali povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti <i>razen za ekološke inovacije</i>	Intenzivnost pomoči za podjetja, ki presegajo standarde Skupnosti ali povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti <i>na področju ekoloških inovacij</i>
Mala podjetja	70 %	80 %
Srednja podjetja	60 %	70 %
Velika podjetja	50 %	60 %

Izračun upravičenih stroškov – metodologija

(80) Upravičeni stroški morajo biti omejeni na dodatne stroške naložbe, ki so nujni za doseg višje stopnje varstva okolja, kot jo zahtevajo standardi Skupnosti, in bodo izračunani v dveh korakih. Najprej se bodo, kjer bo to primerno, stroški naložbe, neposredno povezani z varstvom okolja, določili glede na obratne hipotetične razmere. Nato se bodo odštele ugodnosti poslovanja in prišteli stroški poslovanja.

(81) Določitev dela naložbe, ki je neposredno povezan z varstvom okolja:

- a) če je mogoče z lahkoto določiti stroške vlaganja v varstvo okolja v skupnih stroških naložb, se ta natančni strošek, povezan z varstvom okolja, šteje med upravičene stroške ⁽⁴²⁾;
- b) v vseh drugih primerih je treba dodatne stroške naložbe določiti s primerjavo naložbe in obratnih hipotetičnih razmer v odsotnosti državne pomoči. Pravilne obratne hipotetične razmere so stroški tehnično primerljive naložbe, ki omogoča nižjo stopnjo varstva okolja (ustrezno obveznim standardom Skupnosti, če obstajajo), in ki bi bila verodostojno izvedena brez pomoči („referenčna naložba“). Tehnično primerljiva naložba pomeni naložbo z isto proizvodno zmogljivostjo in vsemi drugimi tehničnimi značilnostmi (razen tistih, ki se neposredno nanašajo na dodatno naložbo za varstvo okolja). Poleg tega mora biti tovrstna referenčna naložba s poslovnega vidika verodostojna alternativa za naložbo, ki se ocenjuje.

⁽⁴¹⁾ Pri ocenjevanju točke 78(b), če je mogoče uporabljati količinske parametre za primerjavo ekološko inovativnih dejavnosti s standardnimi neinovativnimi dejavnostmi, „bistveno večja“ pomeni, da bi morala biti malo izboljšanje, ki se pričakuje od ekološko inovativnih dejavnosti v smislu manjšega okoljskega tveganja ali onesnaževanja, ali izboljšana učinkovitost energije ali virov, vsaj dvakrat večja od malega izboljšanja, ki se pričakuje od splošnega razvoja primerljivih neinovativnih dejavnosti.

Če predlagani pristop ni primeren za določen primer ali če ni možna količinska primerjava, bi morala vloga za dodelitev pomoči vsebovati podroben opis metode, ki je bila uporabljena za oceno tega merila, in zagotavljati standard, primerljiv s standardom predlagane metode.

⁽⁴²⁾ To se na primer lahko zgodi, kadar je posodobljen obstoječ proizvodni postopek in kadar se lahko določijo točni deli, s katerimi se izboljša ekološko delovanje.

(82) Določitev ugodnosti poslovanja/stroškov poslovanja; upravičene stroške je treba, razen če je v tem poglavju določeno drugače, izračunati neto brez katerih koli ugodnosti poslovanja in stroškov poslovanja, ki so povezani z dodatno naložbo za varstvo okolja in so nastali v prvih petih letih življenjske dobe zadevne naložbe. To pomeni, da je treba tovrstne ugodnosti poslovanja odšteti in da se lahko tovrstni stroški prištejejo k dodatnim stroškom naložbe.

(83) Upravičena naložba ima lahko obliko naložbe v opredmetena in/ali neopredmetena sredstva.

(84) V primeru naložb, usmerjenih v dosego ravni varstva okolja, ki je višja od standardov Skupnosti, bi bilo treba obratne hipotetične razmere izbrati takole:

a) **če se podjetje prilagaja nacionalnim standardom, sprejetim v odsotnosti standardov Skupnosti**, upravičene stroške sestavljajo dodatni stroški naložb, ki so potrebni za doseganje stopnje varstva okolja, ki jo zahtevajo nacionalni standardi;

b) **če se podjetje prilagaja ali presega nacionalne standarde, ki so strožji od standardov Skupnosti, ali presega ustrezne standarde Skupnosti**, upravičene stroške sestavljajo dodatni stroški naložb, ki so potrebni za doseganje stopnje varstva okolja, višje od stopnje, ki jo zahtevajo standardi Skupnosti. Stroški naložb, potrebnih za doseganje stopnje varstva okolja, ki jo zahtevajo standardi Skupnosti, niso upravičeni;

c) **če standardi niso določeni**, v upravičene stroške spadajo stroški naložb, ki so potrebni za doseganje višje stopnje varstva okolja, kakor je tista, ki bi jo zadevno podjetje ali zadevna podjetja dosegla brez okoljske pomoči.

3.1.2. *Pomoč za nakup novih prevoznih sredstev, ki presegajo standarde Skupnosti, ali ki povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti*

(85) Splošna pravila, določena v točkah 73 do 84, se uporabljajo za pomoč za podjetja, ki presegajo standarde Skupnosti ali izboljšujejo varstvo okolja v odsotnosti standardov Skupnosti v prometnem sektorju. Z odstopanjem od točke 75 je dovoljena pomoč za nakup novih prevoznih sredstev za cestni in železniški promet ter promet po celinskih plovnihih poteh in pomorski promet, ki izpolnjujejo sprejete standarde Skupnosti, če je bil nakup izveden pred njihovim

začetkom veljavnosti in kadar se novi standardi Skupnosti, ko bodo obvezni, ne bodo uporabljali z veljavnostjo za nazaj za že kupljena prevozna sredstva.

(86) Upravičeni stroški za ukrepe posodabljanja z okoljevarstvenim ciljem v prometnem sektorju so vključeni skupni dodatni neto stroški, določeni v točkah 80 do 84, če so obstoječa prevozna sredstva posodobljena v skladu z okoljskimi standardi, ki na dan začetka obratovanja teh prevoznih sredstev še niso bili veljavni, ali če za obstoječa prevozna sredstva ne veljajo nobeni okoljski standardi.

3.1.3. *Pomoč za predčasno prilagajanje na prihodnje standarde Skupnosti*

(87) Pomoč za izpolnjevanje novih standardov Skupnosti, ki povečujejo varstvo okolja in še ne veljajo, se bo štela za združljivo s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če so bili sprejeti standardi Skupnosti, pod pogojem, da se bo naložba izvedla in zaključila vsaj eno leto pred začetkom veljavnosti standarda.

Intenzivnost pomoči

(88) Največje intenzivnosti pomoči so 25 % za mala podjetja, 20 % za srednja podjetja in 15 % za velika podjetja, če se naložba izvede in zaključi več kot tri leta pred obveznim datumom prenosa ali datumom začetka veljavnosti. Največje intenzivnosti pomoči so 20 % za mala podjetja, 15 % za srednja podjetja in 10 % za velika podjetja, če se naložba izvede in zaključi med enim in tremi leti pred obveznim datumom prenosa ali datumom začetka veljavnosti.

	Intenzivnost pomoči za predčasno prilagajanje na standarde Skupnosti, če izvajanje in zaključek potekata:	
	Več kot tri leta pred začetkom veljavnosti standarda	Med enim in tremi leti pred začetkom veljavnosti standarda
Mala podjetja	25 %	20 %
Srednja podjetja	20 %	15 %
Velika podjetja	15 %	10 %

Upravičeni stroški

(89) Upravičeni stroški morajo biti omejeni na dodatne stroške naložb, ki so potrebni za doseganje stopnje varstva okolja, ki jo zahteva standard Skupnosti, v primerjavi s trenutno stopnjo varstva okolja, ki se zahteva pred začetkom veljavnosti tega standarda.

(90) Upravičene stroške je treba izračunati neto brez katerih koli ugodnosti poslovanja in stroškov poslovanja, ki so povezani z dodatno naložbo in so nastali v prvih petih letih življenjske dobe te naložbe, kakor je določeno v točkah 81, 82 in 83.

3.1.4. Pomoč za okoljske študije

- (91) Pomoč podjetjem za študije, neposredno povezane z naložbami za namene doseganja standardov v skladu s pogoji, določenimi v oddelku 3.1.1, za doseganje varčevanja z energijo v skladu s pogoji, določenimi v oddelku 3.1.5, za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v skladu s pogoji, določenimi v oddelku 3.1.6, se bo štela za združljivo s skupnim trgov v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če bodo izpolnjeni pogoji iz tega poglavja. To bo veljalo tudi v primerih, kadar se po pripravljani študiji proučena naložba na koncu ne bo izvedla.

- (92) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 50 % stroškov študije.
- (93) Kadar se študija izvede v imenu malega ali srednjega podjetja, je mogoče intenzivnost pomoči povečati za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in 20 odstotnih točk za mala podjetja, kakor je določeno v razpredelnici.

	Okoljske študije
Mala podjetja	70 %
Srednja podjetja	60 %
Velika podjetja	50 %

3.1.5. Pomoč za varčevanje z energijo

- (94) Naložbe in/ali pomoč za tekoče poslovanje, ki podjetjem omogočajo uresničevanje varčevanja z energijo, se bodo šttele za združljive s skupnim trgov v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če bodo izpolnjeni naslednji pogoji:

3.1.5.1. Pomoč za naložbe

Intenzivnost pomoči

- (95) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 60 % upravičenih stroškov naložbe.
- (96) V primeru dodelitve pomoči za naložbe za varčevanje z energijo malim in srednjim podjetjem, je mogoče intenzivnost pomoči povečati za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in za 20 odstotnih točk za mala podjetja, kakor je določeno v razpredelnici.

	Intenzivnost pomoči za varčevanje z energijo
Mala podjetja	80 %
Srednja podjetja	70 %
Velika podjetja	60 %

- (97) Če je naložbena pomoč odobrena v resnično konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb na podlagi jasnih, preglednih in nediskriminatornih meril, ki dejansko zagotavljajo, da je pomoč omejena na najmanjši znesek, ki je potreben, da se doseže največji možen prihranek energije, lahko intenzivnost pomoči doseže 100 % upravičenih stroškov

naložbe, kakor so opredeljeni v točki 98. Tovrsten postopek zbiranja ponudb mora biti nediskriminatoren in mora omogočati sodelovanje zadostnega števila podjetij. Poleg tega mora biti proračun v zvezi s postopkom zbiranja ponudb zavezujoča obremenitev v smislu, da vsi upravičenci ne morejo prejeti pomoči. Končno, pomoč mora biti odobrena na podlagi prve ponudbe, ki jo predloži ponudnik, s čimer se prepreči nadaljnja pogajanja.

Upravičeni stroški

- (98) Upravičeni stroški morajo biti omejeni na dodatne stroške naložbe, ki so potrebni za uresničitev varčevanja z energijo nad stopnjo, ki jo zahtevajo standardi Skupnosti.

Pri izračunavanju dodatnih stroškov je treba upoštevati naslednja pravila:

- del naložbe, ki se neposredno nanaša na varčevanje z energijo*, je treba opredeliti v skladu s pravili iz točk 81 in 83 teh smernic;
- stopnjo varčevanja z energijo, ki je višja od standardov Skupnosti*, je treba opredeliti v skladu s pravili iz točke 84 teh smernic;
- določitev ugodnosti poslovanja/stroškov poslovanja*: upravičene stroške je treba izračunati neto brez katerih koli ugodnosti poslovanja in stroškov poslovanja, ki so povezani z dodatno naložbo za varčevanje z energijo in so nastali v prvih treh letih življenjske dobe te naložbe, če gre za mala in srednja podjetja, v prvih štirih letih, če gre za velika podjetja, ki niso del sistema EU za trgovanje z emisijami CO₂, ali v prvih petih letih, če gre za velika podjetja, ki so del sistema EU za trgovanje z emisijami CO₂. Za velika podjetja se to obdobje lahko skrajša na prva tri leta življenjske dobe te naložbe, če se lahko pokaže, da doba amortizacije te naložbe ne presega treh let.

3.1.5.2. Pomoč za tekoče poslovanje

- (99) Pomoč za tekoče poslovanje za varčevanje z energijo se dodeli samo, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- pomoč je omejena na nadomestilo za neto dodatne proizvodne stroške, ki izhajajo iz naložbe, ob upoštevanju ugodnosti, ki so posledica varčevanja z energijo ⁽⁴³⁾. Pri določanju zneska pomoči za tekoče poslovanje je treba vsako pomoč za naložbe, ki jo zadeno podjetje dobi za novi obrat, odšteti od proizvodnih stroškov;

⁽⁴³⁾ Koncept proizvodnih stroškov je treba razumeti kot neto brez vsake pomoči, vendar vključno z običajno stopnjo dobička.

- b) trajanje pomoči za tekoče poslovanje je omejeno na pet let.

- (100) V primeru pomoči, ki se postopoma zmanjšuje, intenzivnost pomoči ne sme presegati 100 % dodatnih stroškov prvo leto, vendar mora linearno upadati na nič do konca petega leta. V primeru pomoči, ki se ne zmanjšuje postopoma, intenzivnost pomoči ne sme presegati 50 % dodatnih stroškov.

3.1.6. Pomoč za energijo iz obnovljivih virov

- (101) Okoljske naložbe in/ali pomoč za tekoče poslovanje za spodbujanje energije iz obnovljivih virov se bodo šttele za združljive s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če bodo izpolnjeni pogoji iz točk 102 do 111. Državna pomoč je lahko upravičena, če ni obveznih standardov Skupnosti v zvezi z deležem energije iz obnovljivih virov za posamezna podjetja. Pomoč za naložbe in/ali pomoč za tekoče poslovanje za proizvodnjo biogoriv sta dovoljeni le za trajnostna biogoriva.

3.1.6.1. Pomoč za naložbe

Intenzivnost pomoči

- (102) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 60 % upravičenih stroškov naložbe.
- (103) V primeru dodelitve pomoči za energijo iz obnovljivih virov malim in srednjim podjetjem, se lahko intenzivnost pomoči poveča za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in 20 odstotnih točk za mala podjetja, kakor je določeno v razpredelnici.

	Intenzivnost pomoči za energijo iz obnovljivih virov
Mala podjetja	80 %
Srednja podjetja	70 %
Velika podjetja	60 %

- (104) Če je naložbena pomoč odobrena v resnično konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb na podlagi jasnih, preglednih in nediskriminatornih meril, ki dejansko zagotavljajo, da je pomoč omejena na najmanjši znesek, ki je potreben, da se doseže največja možna energija iz obnovljivih virov, lahko intenzivnost pomoči doseže do 100 % upravičenih stroškov, kakor so opredeljeni v točkah 105 in 106. Tovrsten postopek zbiranja ponudb mora biti nediskriminatoren in mora omogočati sodelovanje zadostnega števila podjetij. Poleg tega mora biti proračun v zvezi s postopkom zbiranja ponudb zavezujoča obremenitev v smislu, da vsi upravičenci ne morejo prejeti pomoči. Končno, pomoč mora biti odobrena na podlagi prve ponudbe, ki jo predloži ponudnik, s čimer se prepreči nadaljnja pogajanja.

Upravičeni stroški

- (105) Za energijo iz obnovljivih virov morajo biti upravičeni stroški naložbe omejeni na dodatne stroške, ki jih krije

upravičenec, v primerjavi s klasično elektrarno ali klasičnim sistemom ogrevanja enake zmogljivosti v smislu učinkovite proizvodnje energije.

- (106) Upravičene stroške je treba izračunati neto brez katerih koli ugodnosti poslovanja in stroškov poslovanja, ki so povezani z dodatno naložbo za energijo iz obnovljivih virov in so nastali v prvih petih letih življenjske dobe te naložbe, kakor je določeno v točkah 81, 82 in 83.

3.1.6.2. Pomoč za tekoče poslovanje

- (107) Pomoč za tekoče poslovanje za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov je lahko upravičena za pokritje razlike med stroški proizvodnje energije iz obnovljivih virov in tržno ceno zadevne oblike energije. To velja za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov za namene njene naknadne prodaje na trgu ter za namene lastne potrošnje podjetja.

- (108) Države članice lahko dodelijo pomoč za energijo iz obnovljivih virov, kakor sledi:

(109) Možnost 1:

- a) Države članice lahko dodelijo pomoč za tekoče poslovanje, da nadomestijo razliko med stroški proizvodnje energije iz obnovljivih virov, vključno z amortizacijo dodatnih naložb za varstvo okolja, in tržno ceno zadevne oblike energije. Pomoč za tekoče poslovanje je v tem primeru mogoče dodeliti, dokler ni obrat v celoti amortiziran v skladu z običajnimi računovodskimi pravili. Dodatna energija, ki jo proizvede obrat, ni upravičena do pomoči. Toda pomoč lahko zajema tudi običajen donos kapitala.

- b) Če je pomoč odobrena v skladu s točko (a), je treba pri določanju zneska pomoči za tekoče poslovanje vsako pomoč za naložbe, ki jo zadevno podjetje dobi za novi obrat, odšteti od proizvodnih stroškov. Ko države članice Komisiji priglasijo sheme pomoči, morajo navesti natančne podpirne mehanizme in predvsem načine izračunavanja zneska pomoči.

- c) Za razliko od večine drugih obnovljivih virov energije biomasa zahteva razmeroma nizke stroške naložbe, vendar ima višje stroške poslovanja. Komisija bo zato omogočila, da pomoč za tekoče poslovanje za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov iz biomase presega znesek naložbe, če države članice lahko prikažejo, da so skupni stroški podjetja po amortizaciji obrata še vedno višji od tržne cene energije.

(110) Možnost 2:

- a) Države članice lahko dodelijo pomoč za energijo iz obnovljivih virov tudi z uporabo tržnih mehanizmov, kot so zeleni certifikati ali javni razpisi. Takšni tržni mehanizmi omogočajo, da vsi proizvajalci energije iz obnovljivih virov posredno uživajo ugodnosti zagotovljenega povpraševanja po njihovi energiji po ceni, ki je višja od tržne cene za konvencionalno energijo. Cena takšnih zelenih certifikatov ni vnaprej določena, ampak je odvisna od ponudbe in povpraševanja;
- b) če ti tržni mehanizmi pomenijo državno pomoč, jih lahko Komisija odobri, če lahko države članice prikažejo, da je podpora nujna za zagotavljanje rentabilnosti zadevnih virov energije iz obnovljivih virov, da skupna nadomestila za energijo iz obnovljivih virov niso previsoka in da ne odvrata proizvajalcev energije iz obnovljivih virov od težnje h konkurenčnosti. Komisija bo odobrila takšne sisteme pomoči za obdobje desetih let.

(111) Možnost 3:

Poleg tega lahko države članice odobrijo pomoč za tekoče poslovanje v skladu z določbami iz točke 100.

3.1.7. Pomoč za soproizvodnjo

- (112) Okoljske naložbe in pomoč za tekoče poslovanje za soproizvodnjo se bodo šteli za združljive s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če bo obrat za soproizvodnjo ustrezal opredelitvi soproizvodnje z visokim izkoristkom iz točke 70(11) in če bo v primeru pomoči za naložbe:

- a) novi obrat za soproizvodnjo na splošno dosegal prihranke primarne energije v primerjavi z ločeno proizvodnjo, kakor je opredeljena v Direktivi 2004/8/ES in Odločbi Komisije 2007/74/ES;
- b) izboljšava obstoječega obrata za soproizvodnjo ali predelava obstoječega obrata za proizvodnjo energije v obrat za soproizvodnjo v primerjavi s prvotnim stanjem povzročila prihranke primarne energije.

- (113) V primeru pomoči za tekoče poslovanje mora obstoječa soproizvodnja ustrezati opredelitvi soproizvodnje z visokim izkoristkom iz točke 70(11) in zahtevi, da obstaja splošen prihranek primarne energije v primerjavi z ločeno proizvodnjo, kot je opredeljena v Direktivi 2004/8/ES in Odločbi 2007/74/ES.

3.1.7.1. Pomoč za naložbe*Intenzivnost pomoči*

- (114) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 60 % upravičenih stroškov naložbe.
- (115) V primeru dodelitve pomoči za naložbe za soproizvodnjo malim in srednjim podjetjem, je mogoče intenzivnost

pomoči povečati za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in 20 odstotnih točk za mala podjetja, kakor je določeno v razpredelnici.

	Intenzivnost pomoči za soproizvodnjo z visokim izkoristkom
Mala podjetja	80 %
Srednja podjetja	70 %
Velika podjetja	60 %

- (116) Če je naložbena pomoč odobrena v resnično konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb na podlagi jasnih, preglednih in nediskriminatornih meril, ki dejansko zagotavljajo, da je pomoč omejena na najmanjši znesek, ki je potreben, da se doseže največji možen prihranek energije, lahko intenzivnost pomoči doseže 100 % upravičenih stroškov naložbe, kakor je opredeljeno v točkah 117 in 118. Tovrsten postopek zbiranja ponudb mora biti nediskriminatoren in mora omogočati sodelovanje zadostnega števila podjetij. Poleg tega mora biti proračun v zvezi s postopkom zbiranja ponudb zavezujoča obremenitev v smislu, da vsi upravičenci ne morejo prejeti pomoči. Končno, pomoč mora biti odobrena na podlagi prve ponudbe, ki jo predloži ponudnik, s čimer se prepreči nadaljnja pogajanja.

Upravičeni stroški

- (117) Upravičeni stroški naložbe morajo biti omejeni na dodatne stroške naložbe, ki so potrebni za vzpostavitev obrata za soproizvodnjo z visokim izkoristkom, v primerjavi z referenčno naložbo.
- (118) Upravičene stroške je treba izračunati neto brez katerih koli ugodnosti poslovanja in stroškov poslovanja, ki so povezani z dodatno naložbo in so nastali v prvih petih letih življenjske dobe te naložbe, kakor je določeno v točkah 81 do 83.

3.1.7.2. Pomoč za tekoče poslovanje

- (119) Pomoč za tekoče poslovanje za soproizvodnjo z visokim izkoristkom je mogoče dodeliti v skladu s predpisi za pomoč za poslovanje za energijo iz obnovljivih virov iz oddelka 3.1.6.2:

- a) podjetjem, ki javnosti distribuirajo električno energijo in toploto, če proizvodni stroški takšne električne energije ali toplote presegajo tržno ceno. Pri odločanju, ali je pomoč potrebna, se bodo upoštevali stroški in dohodki iz proizvodnje in prodaje električne energije ali toplote;
- b) za industrijsko uporabo kombinirane proizvodnje električne energije in toplote, če je mogoče dokazati, da proizvodni stroški ene količinske enote energije pri uporabi takšne tehnike presegajo tržno ceno ene količinske enote klasične energije. Proizvodni stroški lahko vključujejo običajen donos kapitala v podjetju, dobičke podjetja za proizvodnjo toplote pa je treba od proizvodnih stroškov odšteti.

3.1.8. Pomoč za energetske učinkovito daljinsko ogrevanje

Upravičeni stroški

(120) Pomoč za okoljske naložbe v energetske učinkovite toplotne za daljinsko ogrevanje ⁽⁴⁴⁾ se bo štela za združljivo s skupnim trgov v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če bo privedlo do prihrankov primarne energije in če bo upravičena toplotna za daljinsko ogrevanje ustrezala opredelitvi energetske učinkovitega daljinskega ogrevanja iz točke 70(13) ter če:

- a) bo skupno delovanje proizvodnje toplote (in električne energije v primeru soproizvodnje) ter distribucije toplote povzročilo prihranke primarne energije ali
- b) če bo naložba namenjena uporabi in distribuciji odpadle toplote za namene daljinskega ogrevanja.

Intenzivnost pomoči

(121) Intenzivnost pomoči za toplotne za daljinsko ogrevanje ne sme presegati 50 % upravičenih stroškov naložbe. Če je pomoč namenjena samo proizvodnemu delu toplotne za daljinsko ogrevanje, bodo energetske učinkovite toplotne za daljinsko ogrevanje, ki uporabljajo energijo iz obnovljivih virov ali soproizvodnjo, zajemala pravila, določena v oddelku 3.1.6 oziroma 3.1.7.

(122) V primeru dodelitve pomoči za naložbe za energetske učinkovito daljinsko ogrevanje malim in srednjim podjetjem, je mogoče intenzivnost pomoči povečati za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in 20 odstotnih točk za mala podjetja, kakor je določeno v razpredelnici.

	Intenzivnost pomoči za energetske učinkovito daljinsko ogrevanje, ki uporablja klasične vire energije
Mala podjetja	70 %
Srednja podjetja	60 %
Velika podjetja	50 %

(123) Če je naložbena pomoč odobrena v resnično konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb na podlagi jasnih, preglednih in nediskriminatornih meril, ki dejansko zagotavljajo, da je pomoč omejena na najmanjši znesek, ki je potreben, da se doseže največji možen prihranek energije, lahko intenzivnost pomoči doseže 100 % upravičenih stroškov naložbe, kakor je opredeljeno v točkah 124 in 125. Tovrsten postopek zbiranja ponudb mora biti nediskriminatoren in mora omogočati sodelovanje zadostnega števila podjetij. Poleg tega mora biti proračun v zvezi s postopkom zbiranja ponudb zavezujoča obremenitev v smislu, da vsi upravičenci ne morejo prejeti pomoči. Končno, pomoč mora biti odobrena na podlagi prve ponudbe, ki jo predloži ponudnik, s čimer se prepreči nadaljnja pogajanja.

⁽⁴⁴⁾ Razen infrastrukture za daljinsko ogrevanje, katere financiranje ne spada na področje sedanjih smernic, temveč bo ocenjeno samo v skladu s členom 87(3)(c).

(124) Upravičeni stroški morajo biti omejeni na dodatne stroške naložbe, ki so potrebni za izvedbo naložbe v energetske učinkovito daljinsko ogrevanje v primerjavi z referenčno naložbo.

(125) Upravičene stroške je treba izračunati neto brez katerih koli ugodnosti poslovanja in stroškov poslovanja, ki so povezani z dodatno naložbo in so nastali v prvih petih letih življenjske dobe te naložbe, kot je določeno v točkah 81 do 83.

3.1.9. Pomoč za ravnanje z odpadki

(126) Pomoč za okoljske naložbe za ravnanje z odpadki drugih podjetij, vključno z dejavnostmi ponovne uporabe, reciklaže in predelave, se bo štela za združljivo s skupnim trgov v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če bo tako ravnanje skladno s hierarhično razvrstitvijo načel ravnanja z odpadki ⁽⁴⁵⁾ in skladno s pogoji iz točke 127.

(127) Pomoč za naložbe za ravnanje z odpadki se dodeli samo, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- a) cilj naložbe je zmanjšati onesnaženje, ki ga proizvedejo druga podjetja („povzročitelji obremenitve“), in ne pokriva onesnaženja, ki ga proizvede upravičenec pomoči;
- b) pomoč povzročiteljev obremenitve posredno ne razrešuje bremena, ki ga morajo kriti na podlagi prava Skupnosti, ali bremena, ki bi ga bilo treba šteti za običajen strošek podjetja pri teh povzročiteljih obremenitve;
- c) naložba presega „najsodobnejše postopke“ ⁽⁴⁶⁾ ali inovativno uporablja klasične tehnologije;
- d) obdelani materiali bi se drugače odstranili ali obdelali na manj okolju prijazen način;

⁽⁴⁵⁾ Razvrstitev, navedena v Sporočilu Komisije o reviziji strategije Skupnosti za ravnanje z odpadki (COM(96) 399 konč., 30.7.1996). V tem sporočilu Komisija poudarja, da je ravnanje z odpadki prednostni cilj Skupnosti za zmanjšanje tveganj za okolje. Na koncept ravnanja z odpadki je treba gledati iz treh zornih kotov: ponovna uporaba, reciklaža in predelava. Odpadke, katerih proizvodnja je neizogibna, je treba obdelati in odstraniti brez nevarnosti. V svojem sporočilu o tematski strategiji o preprečevanju in recikliranju odpadkov (COM(2005) 666) Komisija ponovno poudarja svojo zavezo tem načelom in omogoča konkretne ukrepe za spodbujanje preprečevanja, na primer ekološko zasnovane postopkov in proizvodov ali spodbude za mala in srednja podjetja, da vzpostavijo ukrepe za preprečevanje nastajanja odpadkov, in recikliranje.

⁽⁴⁶⁾ „Najsodobnejši postopek“ pomeni postopek, v katerem je uporaba odpadnega proizvoda za proizvodnjo končnega proizvoda gospodarsko učinkovita običajna praksa. Če je primerno, je treba koncept „najsodobnejšega postopka“ razlagati s tehnološkega vidika Skupnosti in vidika skupnega trga.

- e) naložba ne povečuje zgolj povpraševanje po materialih, ki jih je treba reciklirati, brez povečanja zbiranja teh materialov.

Intenzivnost pomoči

- (128) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 50 % upravičenih stroškov naložbe.
- (129) V primeru dodelitve pomoči za naložbe za ravnanje z odpadki malim in srednjim podjetjem, je mogoče intenzivnost pomoči povečati za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in 20 odstotnih točk za mala podjetja, kakor je določeno v razpredelnici.

	Intenzivnost pomoči za ravnanje z odpadki
Mala podjetja	70 %
Srednja podjetja	60 %
Velika podjetja	50 %

Upravičeni stroški

- (130) V primerjavi z referenčno naložbo, to je klasično proizvodnjo, ki ne vključuje ravnanja z odpadki enake zmogljivosti, morajo biti upravičeni stroški omejeni na dodatne stroške naložbe, ki so potrebni za izvedbo naložbe v ravnanje z odpadki, in jih mora kriti upravičenec. Strošek take referenčne naložbe je treba odšteti od upravičenih stroškov.
- (131) Upravičene stroške je treba izračunati neto brez katerih koli ugodnosti poslovanja in stroškov poslovanja, ki so povezani z dodatno naložbo v ravnanje z odpadki in so nastali v prvih petih letih življenjske dobe te naložbe ⁽⁴⁷⁾, kakor je določeno v točkah od 81 do 83.

3.1.10. Pomoč za sanacijo onesnaženih območij

- (132) Naložbena pomoč za podjetja, ki popravljajo okoljsko škodo s sanacijo onesnaženih območij, se bo štela za združljivo s skupnim trgov v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES ⁽⁴⁸⁾, če privede do povečanja varstva okolja. Zadevna okoljska škoda zajema poslabšanje kakovosti tal ali površinske vode ali podtalnice.

Če je povzročitelj obremenitve natančno določen, mora ta oseba financirati sanacijo skladno z načelom „plača povzročitelj obremenitve“, državne pomoči pa ni mogoče dodeliti. V tej zvezi se izraz „povzročitelj obremenitve“ nanaša

⁽⁴⁷⁾ Če se naložba nanaša samo na varstvo okolja in nima drugih gospodarskih koristi, se pri določanju upravičenih stroškov ne bodo uporabljala dodatna znižanja.

⁽⁴⁸⁾ Za sanacijska dela kot taka, ki jih opravijo javni organi na lastnem zemljišču, ne velja člen 87 Pogodbe ES. Težave z državno pomočjo pa lahko nastopijo, če se zemljišče po sanaciji proda po ceni, ki je nižja od njegove tržne cene. V zvezi s tem se še vedno uporablja Sporočilo Komisije o elementih državne pomoči pri prodaji zemljišč in objektov s strani javnih oblasti (UL C 209, 10.7.1997, str. 3).

na osebo, ki je odgovorna po veljavni zakonodaji v državi članici, ne glede na pravila Skupnosti, ki se sprejmejo za to področje.

Če povzročitelja obremenitve ni mogoče določiti ali mu ni mogoče naložiti stroškov, lahko oseba, odgovorna za delo, prejme pomoč.

Intenzivnost pomoči

- (133) Pomoč za sanacijo onesnaženih območij lahko znaša do 100 % upravičenih stroškov.

Skupni znesek pomoči v nobenem primeru ne sme presehati dejanskih stroškov, ki jih je imelo podjetje.

Upravičeni stroški

- (134) Upravičeni stroški so enaki stroškom sanacijskih del brez povečanja vrednosti zemljišča. Vsi stroški, ki jih ima podjetje pri sanaciji svojega območja, ne glede na to, ali je takšen izdatek mogoče prikazati kot osnovno sredstvo v njegovi bilanci stanja, se pri sanaciji onesnaženih območij štejejo kot upravičene naložbe.

3.1.11. Pomoč za preselitev podjetij

- (135) Naložbena pomoč za preselitev podjetij na nove lokacije zaradi okoljevarstvenih razlogov se bo štela za združljivo s skupnim trgov v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- spremembo lokacije morajo narekovati razlogi varstva ali preprečitve okolja in mora izhajati iz upravne ali sodne odločbe pristojnega javnega organa oziroma biti dogovorjena med podjetjem in pristojnim javnim organom;
- podjetje mora izpolnjevati najstrožje okoljevarstvene standarde, ki se uporabljajo na novem območju, kjer se nahaja.

- (136) Upravičenec je lahko:

- podjetje, ustanovljeno v mestnem okolju ali na posebnem ohranjenem območju, določenim z Direktivo Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst ⁽⁴⁹⁾, ki zakonito opravlja (to je, izpolnjuje vse pravne zahteve, vključno z vsemi okoljskimi standardi, ki se zanj uporabljajo) dejavnost, ki povzroča večje onesnaževanje in se mora zaradi navedene lokacije iz kraja ustanovitve preseliti na primernejše območje, ali

⁽⁴⁹⁾ UL L 206, 22.7.1992, str. 7. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2006/105/ES (UL L 363, 20.12.2006, str. 368).

- b) organizacija ali obrat, ki spada v področje uporabe Direktive Seveso II.

Intenzivnost pomoči

- (137) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 50 % upravičenih stroškov naložbe. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in 20 odstotnih točk za mala podjetja, kakor je določeno v razpredelnici.

	Intenzivnost pomoči za preselitev
Mala podjetja	70 %
Srednja podjetja	60 %
Velika podjetja	50 %

Upravičeni stroški

- (138) Za določitev višine upravičenih stroškov v primeru pomoči za preselitev bo Komisija upoštevala zlasti:

- a) naslednje ugodnosti:
- i) donos od prodaje ali oddaje obrata ali zapuščenega zemljišča;
 - ii) nadomestilo, izplačano v primeru razlastitve;
 - iii) vse druge dobičke, povezane s preselitvijo obrata, predvsem dobičke zaradi izboljšave uporabljene tehnologije ob preselitvi in računovodske dobičke, povezane z boljšo izrabo obrata;
 - iv) naložbe, povezane s povečanjem zmogljivosti;

- b) naslednje stroške:

- i) stroške, povezane z nakupom zemljišča ali gradnje ali nakupom novega obrata enake zmogljivosti, kot jo je imel opuščeni obrat;
- ii) vse kazni, ki jih mora plačati podjetje zaradi prekinitev pogodbe o najemu zemljišča ali objektov, če upravna ali sodna odločba, ki narekuje spremembo lokacije, povzroči prezgodnjo prekinitev te pogodbe.

3.1.12. Pomoč, vključena v sisteme trgovanja z dovoljenji

- (139) Sistemi trgovanja z dovoljenji lahko vključujejo državno pomoč na več načinov, na primer če so dovoljenja in pravice dodeljene pod njihovo tržno vrednostjo ter je takšno dodeljevanje pripisano državam članicam.

- (140) Državno pomoč, vključeno v sisteme trgovanja z dovoljenji, je mogoče razglasiti za združljivo s skupnim trgovom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če so izpolnjeni pogoji iz točk (a) do (d) te točke 141. Z odstopanjem točka 141 ne velja za obdobje trgovanja, ki se zaključi 31. decembra 2012 za sisteme trgovanja z dovoljenji v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES⁽⁵⁰⁾ (v nadaljnjem besedilu „sistem EU za trgovanje z emisijami“) ⁽⁵¹⁾:

- a) sistemi trgovanja z dovoljenji se morajo vzpostaviti tako, da se dosežejo okoljski cilji, ki presegajo zastavljene cilje na podlagi standardov Skupnosti, ki so obvezni za zadevna podjetja;
- b) dodelitev se mora izvesti pregledno na podlagi objektivnih meril in virov podatkov najvišje razpoložljive kakovosti, skupni znesek dovoljenj ali pravic za trgovanje, dodeljenih vsakemu podjetju po ceni, ki je nižja od njihove tržne vrednosti, pa ne sme biti višji od njegovih pričakovanih potreb, kot so ocenjene glede na situacijo, v kateri ne obstaja sistem trgovanja;
- c) metodologija dodeljevanja ne sme dajati prednosti določenim podjetjem ali določenim sektorjem, razen če to upravičuje okoljska logika samega sistema ali če so taka pravila potrebna za skladnost z drugimi okoljskimi politikami;
- d) zlasti novi tekmeči načeloma ne smejo prejeti dovoljenj ali pravic pod ugodnejšimi pogoji kot obstoječa podjetja, ki delujejo na istih trgih. Odobritev višjih dodelitev obstoječim obratom v primerjavi z novimi tekmeči posledično ne bi smela ustvariti nepotrebnih ovir za vstop.

- (141) Komisija bo ocenila potrebo po državni pomoči, zajeti v sistemu trgovanja z dovoljenji, in njeno sorazmernost v skladu z naslednjimi merili:

- a) izbira upravičencev mora temeljiti na objektivnih in preglednih merilih, pomoč pa mora biti načeloma dodeljena na enak način za vse konkurente v istem sektorju/upoštevem trgu, če so v podobnem dejanskem stanju;
- b) celotna prodaja na dražbi mora privedi do precejšnjega zvišanja proizvodnih stroškov za vsak sektor ali kategorijo posameznih upravičencev;

⁽⁵⁰⁾ UL L 275, 25.10.2003, str. 32. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2004/101/ES (UL L 338, 13.11.2004, str. 18).

⁽⁵¹⁾ Komisija je ocenila državno pomoč, vključeno v nacionalne načrte razdelitve pravic v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami, za obdobje trgovanja, ki se zaključi 31. decembra 2012, na podlagi meril, določenih v točki 140.

- c) precejšnjega zvišanja proizvodnih stroškov se ne da prenesti na kupce, ne da bi to privedlo do znatnega znižanja prodaje. Ta analiza se lahko izvede na podlagi ocen med drugim cenovne elastičnosti proizvodov zadevnega sektorja. Te ocene bodo izvedene na upoštevem geografskem trgu; Za oceno, ali se zvišanja stroškov iz sistema trgovanja z dovoljenji ne da prenesti na kupce, se lahko uporabi predvidena izguba prodaje ter njen vpliv na donosnost podjetja;
- d) ni mogoče, da samo posamična podjetja v sektorju zmanjšajo stopnjo emisij, da bi bila cena dovoljenj znosna. S predložitvijo podatkov o ravni emisij, ki izhajajo iz najučinkovitejših tehnik v Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu „EGP“) in z njihovo uporabo kot merila uspešnosti se lahko dokaže, da se stopnja porabe ne da zmanjšati. Vsako podjetje, ki doseže najučinkovitejšo tehniko, je upravičeno le do nadomestila, ki ustreza povečanju proizvodnih stroškov iz sistema trgovanja z dovoljenji z uporabo najučinkovitejše tehnike in ki se jih ne da prenesti na potrošnike. Vsako podjetje, katerega okoljska učinkovitost je nižja, je upravičeno do nižjega nadomestila, sorazmernega z njegovo okoljsko učinkovitostjo.

3.2. Spodbujevalni učinek in potreba po pomoči

- (142) Državna pomoč mora imeti spodbujevalni učinek. Državna pomoč za varstvo okolja mora povzročiti, da prejemnik pomoči spremeni svoje ravnanje, tako da se zviša stopnja varstva okolja.
- (143) Komisija meni, da pomoč ne pomeni spodbude za upravičenca v vseh primerih, v katerih se je projekt začel že pred predložitvijo vloge upravičenca za pomoč nacionalnim organom.
- (144) Če se projekt, ki prejema pomoč, ni začel pred oddajo prošnje za pomoč, se šteje, da je zahteva po spodbujevalnem učinku samodejno izpolnjena za vse ukrepe pomoči, dodeljene malim in srednjim podjetjem, razen kadar mora biti pomoč ocenjena v skladu s podrobno oceno iz poglavja 5.
- (145) Za vse druge projekte, ki prejemajo pomoč, bo Komisija od države članice, ki prikladi pomoč, zahtevala prikaz spodbujevalnega učinka.
- (146) Za prikaz spodbujevalnega učinka morajo zadevne države članice dokazati, da se brez pomoči, to je v obratnih hipotetičnih razmerah, ne bi ohranila okolju prijaznejša alternativa. V ta namen mora zadevna država članica predložiti podatke, ki izkazujejo:
 - a) da so obratne hipotetične razmere verodostojne;

- b) da so bili upravičeni stroški izračunani v skladu z metodologijo iz točk 81, 82 in 83 ter
- c) da naložba ne bi bila dovolj donosna brez pomoči ob upoštevanju ugodnosti v zvezi z naložbo brez pomoči, vključno z vrednostjo dovoljenj za trgovanje, ki jih lahko zadevno podjetje pridobi po okolju prijazni naložbi.

3.3. Združljivost pomoči na podlagi člena 87(3)(b) Pogodbe ES

- (147) Pomoč za spodbujanje izvajanja pomembnih projektov skupnega evropskega interesa, ki so okoljska prednostna naloga, se lahko šteje za združljivo s skupnim trgom v skladu s členom 87(3)(b) Pogodbe ES, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - a) predlog pomoči zadeva projekt, ki je poseben in jasno opredeljen glede pogojev izvajanja, vključno z udeleženci, njegovimi cilji in učinki ter sredstvi za doseg ciljev. Komisija lahko prouči tudi skupino projektov, ki skupaj sestavljajo en projekt;
 - b) projekt mora biti v skupnem evropskem interesu: projekt mora na konkreten, jasen in prepoznaven način prispevati k interesu Skupnosti na področju varstva okolja, na primer s svojim velikim pomenom za okoljsko strategijo Evropske unije. Ugodnost, ki jo doseže cilj projekta, ne sme biti omejena na državo članico ali države članice, ki projekt izvajajo, temveč mora od nje imeti korist Skupnost kot celota. Projekt mora bistveno prispevati k ciljem Skupnosti. Dejstvo, da projekt izvajajo podjetja v različnih državah članicah, ne zadostuje;
 - c) pomoč je potrebna in je spodbuda za izvajanje projekta, ki mora vključevati visoko stopnjo tveganja;
 - d) projekt ima velik pomen glede svojega obsega: biti mora velik in imeti mora znatne okoljske učinke.
- (148) Da bi Komisija lahko pravilno ocenila take projekte, je treba v praktičnem smislu dokazati skupen evropski interes: na primer, dokazati je treba, da projekt omogoča znaten napredek pri doseganju določenih okoljskih ciljev Skupnosti.
- (149) Komisija bo ugodneje obravnavala priglašene projekte, če bodo vključevali znaten lasten prispevek upravičenca k projektu. Prav tako bo ugodneje obravnavala priglašene projekte, ki vključujejo podjetja iz večjega števila držav članic.

(150) Če se pomoč šteje za združljivo s skupnim trgom v skladu s členom 87(3)(b) Pogodbe ES, lahko Komisija odobri pomoč po stopnjah, višjih od stopenj, ki so sicer določene v teh smernicah.

4. POMOČ V OBLIKI ZNIŽANJ ALI OPROSTITEV OKOLJSKIH DAJATEV

(151) Pomoč v obliki znižanj ali oprostitev okoljskih dajatev se bo štela za združljivo s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES, če vsaj posredno prispeva k povečanju stopnje varstva okolja in če znižanja in oprostitve dajatev ne škodujejo zastavljenemu splošnemu cilju.

(152) Da bi bili znižanja in oprostitve usklajenih dajatev, zlasti tistih, ki so usklajene prek Direktive 2003/96/ES, odobreni v skladu s členom 87 Pogodbe ES, morajo biti združljivi z ustrezno veljavno zakonodajo Skupnosti ter izpolnjevati omejitve in pogoje, določene v Pogodbi.

(153) Pomoč v obliki znižanj dajatev in oprostitev usklajenih okoljskih dajatev se šteje za združljivo s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES za obdobje 10 let, pod pogojem da upravičenci plačujejo vsaj najnižjo davčno stopnjo Skupnosti, ki jo določa veljavna zadevna direktiva ⁽⁵²⁾.

(154) Pomoč v obliki znižanj in oprostitev okoljskih dajatev, razen tistih, ki so omenjeni v točki 153 ⁽⁵³⁾, se šteje za združljivo s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES za obdobje 10 let, pod pogojem da so izpolnjeni vsaj pogoji iz točk 155 do 159.

(155) Pri analizi davčnih shem, ki vključujejo elemente državne pomoči v obliki znižanj ali oprostitev takšnih dajatev, bo Komisija analizirala predvsem potrebo po pomoči in njeno sorazmernost ter njen vpliv na ravni zadevnih gospodarskih sektorjev.

(156) V ta namen se bo Komisija zanašala na podatke, ki jih bodo predložile države članice. Podatki bi morali vključevati ustrezni(-e) sektor(-je) ali kategorije upravičencev, ki jih zajemajo oprostitve/znižanja, na eni strani, ter stanje glavnih upravičencev v vsakem zadevnem sektorju in kako lahko obdavčenje pripomore k varovanju okolja, na drugi strani. Oproščeni sektorji bi moral biti primerno opisani in treba bi bilo predložiti seznam največjih upravičencev za vsak sektor (zlasti ob upoštevanju prometa, tržnih deležev in velikosti davčne osnove). Za vsak sektor bi bilo treba zagotoviti podatke o najučinkovitejših tehnikah v EGP v zvezi z zmanjšanjem okoljske škode, na katero je dajatev usmerjena.

⁽⁵²⁾ Glej točko 70(15).

⁽⁵³⁾ Na primer znižanja ali oprostitve dajatev, ki niso zajete v zakonodaji Skupnosti ali ki so pod najnižjo davčno stopnjo Skupnosti.

(157) Poleg tega mora biti pomoč v obliki znižanj in oprostitev okoljskih dajatev potrebna in sorazmerna.

(158) Komisija bo štela pomoč za potrebno, če bodo izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:

a) izbira upravičencev mora temeljiti na objektivnih in preglednih merilih, pomoč pa mora biti načeloma dodeljena na enak način za vse konkurente v istem sektorju/upoštevem trgu ⁽⁵⁴⁾, če so v podobnem dejanskem stanju;

b) okoljska dajatev brez znižanja mora privedi do precejšnjega povišanja proizvodnih stroškov za vsak sektor ali kategorijo posameznih upravičencev ⁽⁵⁵⁾;

c) precejšnjega zvišanja proizvodnih stroškov se ne da prenesti na kupce, ne da bi to privedlo do znatnega znižanja prodaje. V tej zvezi lahko države članice zagotovijo ocene med drugim cenovne elastičnosti proizvodov za zadevni sektor na upoštevem geografskem trgu ⁽⁵⁶⁾ ter predvidene izgube prodaje in/ali znižanja dobičkov za podjetja iz zadevnega sektorja ali zadevne kategorije.

(159) Komisija bo štela pomoč za sorazmerno, če bo izpolnjen eden od naslednjih pogojev:

a) shema določa merila, ki zagotavljajo, da vsak posamezen upravičenec plača delež stopnje nacionalne dajatve, ki na splošno ustreza okoljski učinkovitosti vsakega posameznega upravičenca v primerjavi z učinkovitostjo glede na najučinkovitejšo tehniko v EGP. V skladu s shemo pomoči je vsako podjetje, ki doseže najučinkovitejšo tehniko, upravičeno največ do znižanja, ki ustreza povečanju proizvodnih stroškov iz dajatve z uporabo najučinkovitejše tehnike in ki se jih ne da prenesti na potrošnike. Vsako podjetje, katerega okoljska učinkovitost je nižja, je upravičeno do manjšega znižanja, sorazmernega z njegovo okoljsko učinkovitostjo;

b) upravičenci do pomoči plačajo vsaj 20 % nacionalne dajatve, razen če je lahko nižja stopnja upravičena z vidika omejenega izkrivljanja konkurence;

⁽⁵⁴⁾ Kakor je opredeljeno v obvestilu Komisije o določitvi upoštevne trga za namene zakonodaje Skupnosti o konkurenci (UL C 372, 9.12.1997, str. 5).

⁽⁵⁵⁾ V zvezi z energenti in električno energijo se za „energetsko intenzivno dejavnost“, kakor je opredeljena v členu 17(1)(a) Direktive 2003/96/ES, šteje, da izpolnjuje to merilo, dokler navedena določba ostaja v veljavi.

⁽⁵⁶⁾ Kakor je opredeljeno v obvestilu Komisije o določitvi upoštevne trga za namene zakonodaje Skupnosti o konkurenci.

- c) znižanja ali oprostitev so odvisni od sklenitve sporazumov med državo članico in podjetji ali združenji podjetji, ki prejmejo pomoč, s katerimi se podjetja ali združenja podjetij zavežejo, da bodo dosegla okoljevarstvene cilje, ki imajo enak učinek, kot če bi se uporabljali točki (a) ali (b) ali najnižja davčna stopnja Skupnosti. Ti sporazumi ali zaveze lahko med drugim zadevajo zmanjšanje porabe energije, zmanjšanje emisij ali katere koli druge okoljske ukrepe ter morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
- i) vsebino sporazumov mora izpogajati vsaka država članica, zlasti pa morajo biti podrobno določeni cilji in časovni okvir za doseg ciljev;
 - ii) države članice morajo zagotoviti neodvisno ⁽⁵⁷⁾ in pravočasno spremljanje obveznosti iz sporazumov;
 - iii) te sporazume je treba redno revidirati zaradi tehnoloških in drugih sprememb, v njih pa morajo biti določene učinkovite kazenske ureditve, ki se uporabljajo, če obveznosti niso izpolnjene.

5. ZDRUŽLJIVOST POMOČI NA PODLAGI PODROBNE OCENE

5.1. Ukrepi, ki so predmet podrobne ocene

(160) Da bi države članice Komisiji omogočile izvedbo podrobnejše ocene vseh znatnih zneskov pomoči, dodeljenih na podlagi odobrenih shem, in sprejetje odločitve, ali je takšna pomoč združljiva s skupnim trgom, morajo pomoč priglasiti vnaprej za vsak posamezen primer pomoči za naložbe ali pomoči za tekoče poslovanje, dodeljene na podlagi odobrene sheme ali posamično, če pomoč izpolnjuje naslednje pogoje ⁽⁵⁸⁾:

- a) **za ukrepe, ki jih zajema USI:** vsi primeri, priglašeni Komisiji v skladu z *obveznostjo posamične priglasitve pomoči*, kot predpisuje USI;
- b) **za posamezne ukrepe, ki jih zajemajo te smernice** ⁽⁵⁹⁾: vsi naslednji primeri:
 - i) *pomoč za naložbe*: če znesek pomoči presega 7,5 milijona EUR za eno podjetje (čeprav je del odobrene sheme pomoči);

- ii) *pomoč za tekoče poslovanje za varčevanje z energijo*: če znesek pomoči presega 5 milijonov EUR za eno podjetje za pet let;
- iii) *pomoč za tekoče poslovanje za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov in/ali soproizvodnjo toplote iz obnovljivih virov*: če je pomoč dodeljena obratom za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na lokacijah, kjer zmogljivost proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov na podlagi pomoči presega 125 MW;
- iv) *pomoč za tekoče poslovanje za proizvodnjo biogoriva*: če je pomoč dodeljena obratom za proizvodnjo biogoriv na lokacijah, kjer proizvodnja na podlagi pomoči presega 150 000 ton na leto;
- v) *pomoč za tekoče poslovanje za soproizvodnjo*: če je pomoč dodeljena obratu za soproizvodnjo z zmogljivostjo soproizvodnje električne energije na podlagi pomoči, ki presega 200 MW. Pomoč za proizvodnjo toplote s soproizvodnjo bo ocenjena v okviru priglasitve na podlagi električne zmogljivosti.

(161) Države članice lahko dodelijo pomoč za tekoče poslovanje novim obratom za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na podlagi izračuna zunanjih stroškov, do katerih ni prišlo. Če se ta metoda uporabi za določitev zneska pomoči, se mora ukrep priglasiti in podrobno oceniti, ne glede na pragove v točki 160(b)(iii). Zunanji stroški, do katerih ni prišlo, so denarno izražena vrednost dodatne družbeno-okoljske škode, ki bi jo družba izkusila, če bi enako količino energije proizvedel proizvodni obrat s klasičnimi oblikami energije. Izračunajo se na podlagi razlike med zunanjimi stroški, ki so jih proizvedli in jih niso plačali proizvajalci energije iz obnovljivih virov, ter zunanjimi stroški, ki so jih proizvedli in jih niso plačali proizvajalci energije iz neobnovljivih virov. Za takšen izračun bodo morale države članice uporabiti mednarodno priznan postopek računanja in ga je potrdila Komisija. Med drugim bo moral zagotoviti utemeljeno in količinsko opredeljeno primerjalno analizo stroškov, skupaj z oceno zunanjih stroškov konkurenčnih proizvajalcev energije, za dokaz, da pomoč resnično nadomešča zunanje stroške, do katerih ni prišlo.

(162) V vsakem primeru morajo znesek dodeljene pomoči proizvajalcem, ki presega znesek pomoči, ki izhaja iz možnosti 1, določene v točki 109 za pomoč za tekoče poslovanje za energijo iz obnovljivih virov, podjetja ponovno vložiti v energijo iz obnovljivih virov v skladu z oddelkom 3.1.6.1.

⁽⁵⁷⁾ Za te namene je nepomembno, ali spremljanje opravlja javni ali zasebni organ.

⁽⁵⁸⁾ To velja tudi ne glede na to, ali je posamezen upravičenec hkrati upravičen do oprostitev ali znižanja dajatve, ocenjene v skladu s poglavjem 4.

⁽⁵⁹⁾ Za oprostitev in znižanja davkov iz okoljskih dajatev, ki jih zajema poglavje 4 teh smernic, ne bo veljala podrobna ocena. Za pomoč, odobreno v skladu s poglavjem 3 v obliki davčne pomoči pa bo veljala podrobna ocena, če bodo preseženi pragovi iz te točke.

(163) Če države članice zagotovijo polno sodelovanje in pravočasno predložijo ustrezne podatke, si bo Komisija po najboljših močeh prizadevala pravočasno opraviti preiskavo. Državam članicam se priporoča, da zagotovijo vse elemente, ki se jim zdijo koristni za oceno primera. Države članice lahko zlasti upoštevajo ocene preteklih shem ali ukrepov državne pomoči, ocene učinka, ki jih je opravil organ, ki dodeljuje pomoč, in druge študije, povezane z varstvom okolja.

(164) Podrobna ocena je sorazmerna ocena, ki je odvisna od možnosti izkrivljanja primera. Zato dejstvo, da se bo izvedla podrobna ocena, ne pomeni nujno potrebe po sprožitvi formalnega postopka preiskave, čeprav je to lahko potrebno za določene ukrepe.

5.2. Merila za gospodarsko oceno posameznih primerov

(165) Podrobna ocena se bo izvedla na podlagi pozitivnih in negativnih elementov, ki so opredeljeni v oddelkih 5.2.1 in 5.2.2 ter se bodo uporabljali **poleg** meril iz poglavja 3. Intenzivnosti pomoči, določene v njih, se nikakor ne smejo preseči. Poleg tega bo izvedena podrobna ocena na podlagi posebnih pozitivnih in negativnih elementov, kadar bodo pomembni za vrsto ali obliko pomoči.

5.2.1. Pozitivni učinki pomoči

(166) Dejstvo, da pomoč podjetja napeljuje k izvajanju varstva okolja, ki ga sicer ne bi izvajali, pomeni glavni pozitivni element, ki ga je treba upoštevati pri oceni združljivosti pomoči.

5.2.1.1. Obstoj tržne nepopolnosti

(167) Komisija na splošno ne bo dvomila, ali obstajajo negativni zunanji učinki, povezani z določeno vrsto vedenja ali uporabo določenega blaga, ki ima škodljive vplive na okolje. Toda Komisija se bo prepričala, ali je državna pomoč usmerjena na to tržno nepopolnost, tako da ima znaten vpliv na varstvo okolja. Komisija bo v tej zvezi zlasti pozorna na pričakovani prispevek ukrepa k varstvu okolja (v količinsko opredeljivem smislu) in na stopnjo varstva okolja, na katero je ukrep usmerjen, v primerjavi z obstoječimi standardi Skupnosti in/ali standardi drugih držav članic.

(168) Komisija bo proučila tudi vidike, ki lahko upravičijo pomoč za prilagoditev nacionalnim standardom, ki presegajo standarde Skupnosti. Komisija bo zlasti upoštevala naravo, vrsto in lokacijo glavnih konkurentov upravičenca do pomoči, strošek izvajanja nacionalnega standarda (ali sisteme trgovanja z dovoljenji) za upravičenca do pomoči, če ne bi bila dodeljena pomoč, in primerjalne stroške za izvajanje navedenih standardov za glavne konkurente upravičenca do pomoči.

5.2.1.2. Ustrezen instrument

(169) Proučeno bo, ali je državna pomoč ustrezen instrument za doseg cilja varstva okolja, glede na to, da se lahko z drugimi, manj izkrivljajočimi instrumenti, dosežejo enaki rezultati in da lahko državna pomoč krši načelo „plača povzročitelj obremenitve“.

(170) Komisija bo v analizi združljivosti posebej upoštevala vsako oceno učinka predlaganega ukrepa, ki jo je morda naredila država članica, vključno s premisleki o uporabi drugih možnosti politik, kot je državna pomoč, in upoštevala dokaze, da se bo načelo „plača povzročitelj obremenitve“ spoštovalo.

5.2.1.3. Spodbujevalni učinek in potreba po pomoči

(171) Kadar se državna pomoč dodeli za okoljske namene, mora zmeraj imeti spodbujevalni učinek, to je, povzročiti mora spremembo ravnanja upravičenca za povečanje stopnje varstva okolja. Pomoči ni mogoče šteti za potrebno zgolj zato, ker se poveča stopnja varstva okolja. Ugodnosti novih naložb ali proizvodnih metod ponavadi niso omejene na njihove okoljske učinke.

(172) Poleg izračuna dodatnih stroškov, opisanih v poglavju 3, bo Komisija v svoji analizi upoštevala naslednje elemente:

a) **obratne hipotetične razmere:** predložiti je treba dokaze o posameznem ukrepu (posameznih ukrepih), ki jih podjetje ne bi izvedlo brez pomoči, na primer nova naložba, okolju prijaznejši proizvodni postopek in/ali nov proizvod, ki je okolju prijaznejši;

b) **pričakovan okoljski vpliv, povezan s spremembo ravnanja:** prisoten mora biti vsaj eden od naslednjih elementov:

i) **povečanje stopnje varstva okolja:** zmanjšanje posebne vrste onesnaževanja, ki se ne bi zmanjšalo brez pomoči;

ii) **pospešitev izvajanja prihodnjih standardov:** zmanjšanje onesnaževanja, ki se zaradi pomoči začne časovno prej;

c) **proizvodne ugodnosti:** če obstajajo druge ugodnosti, povezane z naložbo, v smislu večje zmogljivosti, produktivnosti, znižanj stroškov ali kakovosti, je spodbujevalni učinek običajno nižji. To velja zlasti, če so ugodnosti v življenjski dobi naložbe precejšnje, morda do te mere, da se lahko dodatni okoljski stroški povrnejo brez pomoči;

- d) **tržne okoliščine:** na nekaterih trgih lahko zlasti zaradi podobe izdelka in zaradi označevanja proizvodnih metod obstaja konkurenčni pritisk za ohranitev visoke stopnje varstva okolja. Če obstajajo dokazi, da stopnja varstva okolja, ki je rezultat pomoči, presega običajno ravnanje na trgu, je večja verjetnost, da ima pomoč spodbujevalni učinek;
- e) **možni prihodnji obvezni standardi:** če na ravni Skupnosti potekajo posvetovanja za uvedbo novih ali višjih obveznih standardov, na katere bi bil zadevni ukrep usmerjen, je spodbujevalni učinek pomoči običajno nižji;
- f) **stopnja tveganja:** če obstaja posebno tveganje, da bo naložba manj produktivna, kot se pričakuje, je spodbujevalni učinek pomoči običajno višji;
- g) **stopnja donosnosti:** če je stopnja donosnosti ukrepa, ki se izvaja, negativna v časovnem roku, do katerega je naložba v celoti amortizirana ali do katerega naj bi bila pomoč za tekoče poslovanje veljavna, ob upoštevanju vseh ugodnosti in tveganj, opredeljenih v tej točki, ima pomoč običajno spodbujevalni učinek.
- (173) Če se podjetje prilagaja nacionalnemu standardu, ki presega standarde Skupnosti ali ki je bil sprejet v odsotnosti standardov Skupnosti, bo Komisija preverila, ali bi bil upravičenec do pomoči bistveno prizadet v zvezi z zvišanimi stroški in ne bi bil sposoben kriti stroškov, povezanih s takojšnjim izvajanjem nacionalnih standardov.
- 5.2.1.4. Sorazmernost pomoči
- (174) Država članica mora predložiti dokaze, da je pomoč potrebna, da je znesek omejen na najmanjši možni in da je izbirni postopek sorazmeren. Komisija bo v svoji analizi upoštevala naslednje elemente:
- a) **točen izračun upravičenih stroškov:** dokazi, da so upravičeni stroški zares omejeni na dodatne stroške, potrebne za dosego stopnje varstva okolja;
- b) **izbirni postopek:** izbirni postopek je treba izvesti na nediskriminatoren, pregleden in odprt način, brez nepotrebne izključitve podjetij, ki lahko tekmujejo s projekti za obravnavo enakega okoljskega cilja. Izbirni postopek mora pripeljati do izbire upravičencev, ki lahko obravnavajo okoljski cilj z uporabo najnižjega zneska pomoči ali na najbolj stroškovno učinkovit način;
- c) **pomoč, omejeno na najnižjo stopnjo:** dokazi, da znesek pomoči ne presega pričakovanega izpada dobička, vključno z običajnim donosom kapitala v časovnem roku, do katerega je naložba v celoti amortizirana.
- 5.2.2. *Analiza izkrivljanja konkurence in trgovine*
- (175) Pri oceni negativnih učinkov ukrepa pomoči bo Komisija svojo analizo izkrivljanja konkurence osredotočila na predvidljivi učinek, ki ga ima okoljska pomoč na konkurenco med podjetji na prizadetih proizvodnih trgih ⁽⁶⁰⁾.
- (176) Če je pomoč sorazmerna, predvsem če so se v izračunu dodatnih naložbenih ali stroškov poslovanja upoštevale vse koristi za podjetje, je negativen učinek pomoči verjetno omejen. Toda, kakor je bilo omenjeno v oddelku 1.3.6, lahko pomoč povzroči spremembo v vedenju upravičenca, ki izkrivlja konkurenco, čeprav je pomoč potrebna in sorazmerna, da določeno podjetje izboljša varstvo okolja. Podjetje, ki si prizadeva doseči dobiček, bo običajno zvišalo stopnjo varstva okolja nad obvezne zahteve samo, če meni, da bo to imelo za posledico vsaj malo korist za podjetje.
- (177) Komisija bo za začetek ocenila verjetnost, da bi upravičenec lahko zaradi pomoči povečal prodajo ali jo obdržal na isti ravni. Komisija bo upoštevala zlasti naslednje elemente:
- a) **zmanjšanje ali nadomestilo stroškov proizvodnih enot:** če bo nova oprema ⁽⁶¹⁾ privedla do manjših stroškov na proizvedeno enoto v primerjavi s stanjem brez pomoči ali če pomoč nadomešča del stroškov poslovanja, bo upravičenec verjetno zvišal svojo prodajo. Večja kot je cenovna elastičnost, večje je izkrivljanje konkurence;
- b) **okolju prijaznejši proizvodni postopek:** če upravičenec pridobi okolju prijaznejši proizvodni postopek in če je običajno, da potrošnik z označevanjem ali podobo razlikuje med proizvodi na podlagi varstva okolja, obstaja verjetnost, da lahko upravičenec zviša svojo prodajo. Večja kot je prednostna izbira, ki jo potrošnik nameni proizvodom z okoljevarstvenimi značilnostmi, večje bo izkrivljanje konkurence;

⁽⁶⁰⁾ Pomoč lahko vpliva na številne trge, saj učinek pomoči ni nujno omejen na trg, ki ustreza dejavnosti, ki se podpira, ampak se lahko razširi na druge trge, ki so s prvim trgom povezani, bodisi zato, ker so višje ali nižje v nizu ali dopolnilni, bodisi zato ker je upravičenec na njih že prisoten ali bo lahko prisoten v bližnji prihodnosti.

⁽⁶¹⁾ V izračunu dodatnih stroškov morda ne bodo v celoti zajete vse ugodnosti poslovanja, saj se ugodnosti med življenjsko dobo naložbe ne odštevajo. Poleg tega je morda težko upoštevati nekatere vrste ugodnosti, na primer ugodnosti, povezane s povečano storilnostjo in povečano proizvodnjo ob nespremenjeni zmogljivosti.

- c) **nov proizvod:** če upravičenec pridobi nov ali bolj kakovosten proizvod, obstaja verjetnost, da bo zvišal svojo prodajo in morebiti pridobil prednost „prve poteze“. Večja kot je prednostna izbira, ki jo potrošnik nameni proizvodom z okoljevarstvenimi značilnostmi, večje bo izkrivljanje konkurence.

5.2.2.1. Dinamične spodbude / izrinjanje

- (178) Državna pomoč za varstvo okolja se lahko uporablja strateško za spodbujanje inovativnih okolju prijaznih tehnologij z namenom dati domačim proizvajalcem prednost „prve poteze“. Posledično lahko pomoč izkrivlja dinamične spodbude in izrinja naložbe v določeno tehnologijo v drugih državah članicah ter vodi v kopičenje te tehnologije v eni državi članici. Manj kot si konkurenti prizadevajo za inovacije v primerjavi z obratnimi hipotetičnimi razmerami, če ne bi bilo pomoči, večji je ta vpliv.

- (179) Komisija bo v svoji analizi upoštevala naslednje elemente:

- a) **znesek pomoči:** višji kot je znesek pomoči, večja je verjetnost, da se del pomoči lahko uporabi za izkrivljanje konkurence. To še zlasti drži, če je znesek pomoči visok v primerjavi z obsegom splošne dejavnosti upravičenca;
- b) **pogostnost pomoči:** če podjetje prejema pomoč vedno znova, obstaja večja verjetnost, da bo to izkrivilo dinamične spodbude;
- c) **trajanje pomoči:** če se pomoč za tekoče poslovanje dodeli za daljše obdobje, obstaja večja verjetnost, da bo to izkrivilo konkurenco;
- d) **postopno zmanjšanje pomoči:** če se pomoč za tekoče poslovanje skozi čas zmanjšuje, bo imelo podjetje spodbudo za izboljšanje učinkovitosti, zato se bo izkrivljanje dinamičnih spodbud sčasoma zmanjšalo;
- e) **pripravljenost izpolnjevati prihodnje standarde:** če bo pomoč zadevnemu podjetju omogočila izpolnjevanje standardov Skupnosti, za katere se pričakuje, da bodo sprejeti v bližnji prihodnosti, bo naložba, ki prejema pomoč, zmanjšala stroške naložb, ki bi jih podjetje moralo opraviti v vsakem primeru;
- f) **stopnjo ureditvenih standardov v zvezi z okoljskimi cilji:** nižja kot je stopnja obveznih zahtev, večje je tveganje, da pomoč za preseganje obveznih zahtev ni potrebna in bo izrinila naložbe ali se bo uporabila na način, ki izkrivlja dinamične spodbude;

- g) **tveganje za navzkrižno subvencioniranje:** če podjetje proizvaja široko vrsto proizvodov ali proizvaja enak proizvod z uporabo klasičnega in okolju prijaznega postopka, je tveganje za navzkrižno subvencioniranje večje;

- h) **tehnološko nevtralnost:** če je ukrep osredotočen samo na eno tehnologijo, je tveganje izkrivljanja dinamičnih spodbud večje;

- i) **konkurenčne inovacije:** če tuji konkurenti razvijejo konkurenčne tehnologije (inovacijska konkurenca), obstaja večja verjetnost, da bo pomoč izkrivljala dinamične spodbude.

5.2.2.2. Ohranjanje neučinkovitih podjetij

- (180) Državna pomoč za varstvo okolja je lahko upravičena kot prehodni mehanizem za premik k polni dodelitvi okoljsko negativnih zunanjih učinkov. Ne sme se uporabljati za dodeljevanje nepotrebne podpore podjetjem, ki se zaradi svoje nizke učinkovitosti niso sposobna prilagoditi na bolj okolju prijazne standarde in tehnologije. Komisija bo v svoji analizi upoštevala naslednje elemente:

- a) **vrsto upravičencev:** če ima upravičenec sorazmerno nizko stopnjo produktivnosti in je njegov finančni položaj slab, obstaja večja verjetnost, da bo pomoč prispevala k umetnemu ohranjanju podjetja na trgu;
- b) **presežne zmogljivosti v sektorju, na katerega je pomoč usmerjena:** v sektorjih, v katerih obstajajo presežne zmogljivosti, je večje tveganje, da bo pomoč za naložbe podpirala presežne zmogljivosti in ohranjala neučinkovite tržne strukture;
- c) **običajno ravnanje v sektorju, na katerega je pomoč usmerjena:** če so druga podjetja v sektorju dosegla isto stopnjo varstva okolja brez pomoči, obstaja večja verjetnost, da se bo pomoč uporabila za ohranjanje neučinkovitih tržnih struktur. Šibkejši kot so torej dokazi, da upravičenec spoštuje načelo „plača povzročitelj obremenitve“ in večji kot je delež zunanjih okoljskih stroškov, ki jih internalizirajo konkurenti upravičenca, večje je izkrivljanje konkurence;
- d) **relativna pomembnost pomoči:** večje kot je znižanje/nadomestilo za spremenljive proizvodne stroške, večje je izkrivljanje konkurence;

- e) **izbirni postopek:** Če se izbirni postopek izvede nedisriminatorno, pregledno in odprto, je manj verjetno, da bo pomoč prispevala k umetnemu ohranjanju podjetja na trgu. Bolj kot je postopek dodelitve subvencije obsežen (v smislu zajemanja upoštevne trga) in tekmovalen (v smislu dražb/naročil), manjše je izkrivljanje konkurence;
- f) **selektivnost:** če ukrep, s katerim je odobrena pomoč, zajema sorazmerno veliko število morebitnih upravičencev, če zajema vsa podjetja na upoštevem trgu in če ne izključuje podjetij, ki bi lahko obravnavala isti okoljski cilj, je manj verjetno, da bo pomoč ohranjala neučinkovita podjetja na trgu.
- c) **razlikovanje med proizvodi in cenovno diskriminacija:** pomoč lahko negativno učinkuje s tem, da prejemniku pomoči omogoči razlikovanje med proizvodi in cenovno diskriminacijo na škodo potrošnikov;
- d) **kupno moč:** kjer so na trgu prisotni močni kupci, je manj verjetno, da lahko upravičenec do pomoči, ki ima tržno moč, zviša cene v razmerju do močnih kupcev. Večja kot je torej kupna moč, manj verjetno je, da bo pomoč škodovala potrošnikom.

5.2.2.4. Učinki na trgovino in območje

5.2.2.3. Tržna moč/izključitveno ravnanje

- (181) Pomoč za varstvo okolja, dodeljena upravičencu, se lahko uporabi za okrepitev ali ohranjanje njegove tržne moči na določenem proizvodnem trgu. Komisija bo pred dodelitvijo pomoči ocenila tržno moč zadevnega upravičenca in spremembo tržne moči, ki jo je mogoče pričakovati zaradi pomoči. Pomoč za varstvo okolja, dodeljena upravičencu z veliko tržno močjo, lahko ta upravičenec uporabi za okrepitev ali ohranitev svoje tržne moči z dodatnim razlikovanjem svojih proizvodov ali izključevanjem tekmecev. Komisija verjetno ne bo imela pomislekov glede konkurence v povezavi s tržno močjo na trgih, na katerih ima vsak upravičenec do pomoči tržni delež pod 25 %, in na trgih z indeksom Herfindahl-Hirschman tržne koncentracije pod 2 000.
- (182) Komisija bo v svoji analizi upoštevala naslednje elemente:
 - a) **tržno moč upravičenca do pomoči in strukturo trga:** kadar ima prejemnik pomoči že prevladujoč položaj na prizadetem trgu ⁽⁶²⁾, lahko ukrep pomoči utrdi to prevlado z dodatnim zmanjšanjem konkurenčnih omejitev, ki jih lahko konkurenti uveljavijo pri podjetju prejemnika;
 - b) **nov vstop:** kadar se pomoč nanaša na proizvodne trge ali tehnologije, ki tekmujejo s proizvodi, če je prejemnik pomoči obstoječi tekmelec in ima tržno moč, se lahko pomoč strateško uporablja za preprečevanje novih vstopov. Če torej pomoč morebitnim novim tekmečem ni na voljo, je tveganje, da pomoč izkrivlja konkurenco, večje;
- (183) Državna pomoč za varstvo okolja lahko povzroči, da imajo nekatera območja ugodnejše proizvodne pogoje, zlasti zaradi razmeroma nižjih proizvodnih stroškov, ki so posledica pomoči, ali zaradi višjih proizvodnih standardov, doseženih prek pomoči. To ima lahko za posledico, da se podjetja selijo na območja, ki prejema pomoč, ali da se trgovinski tokovi preusmerijo na območje, ki prejema pomoč.
- (184) Posledično bo pomoč preusmerila dobičke na države članice na proizvodnem trgu, ki ga zadeva pomoč, ter na trgih proizvodnih dejavnikov.
- (185) Komisija bo v svoji analizi proučila, ali obstajajo dokazi, da je upravičenec proučil druge lokacije za svojo naložbo, ker je potem bolj verjetno, da pomoč zelo izkrivlja konkurenco.

5.2.3. Tehtanje in odločitev

- (186) Ob upoštevanju teh pozitivnih in negativnih elementov bo Komisija tehtala učinke ukrepa in ugotovila, ali izhajajoče izkrivljanje negativno vpliva na pogoje trgovanja v obsegu, ki je v nasprotju s skupnim interesom. V idealni situaciji bi morali biti pozitivni učinki in negativni učinki izraženi z uporabo iste reference (na primer zunanji stroški, do katerih ni prišlo, v primerjavi s konkurentovo izgubo dobička v denarni enoti).
- (187) Na splošno velja, da je večja verjetnost pozitivne ocene, če je večja okoljska korist in če je bolj jasno ugotovljeno, da je pomoč omejena na najmanjšo potrebno vsoto. Po drugi strani je pozitivna ocena manj verjetna, če obstaja več znakov, da bo pomoč zelo izkrivljala konkurenco. Če so pričakovani pozitivni učinki obsežni, izkrivljanja pa verjetno zelo velika, bo ocena odvisna od tega, v kolikšni meri pozitivni učinki presegajo negativne učinke.

⁽⁶²⁾ Pomoč lahko vpliva na številne trge, saj učinek pomoči ni nujno omejen na trg, ki ustreza dejavnosti, ki se podpira, ampak se lahko razširi na druge trge, ki so s prvim trgom povezani, bodisi zato, ker so višje ali nižje v nizu ali dopolnilni, bodisi zato ker je upravičenec na njih že prisoten ali bo lahko prisoten v bližnji prihodnosti.

(188) Komisija ne more vložiti ugovora glede priglašene ukrepa pomoči brez sprožitve formalnega postopka preiskave, lahko pa se, po izvedbi formalnega postopka preiskave, določenega v členu 6 Uredbe (ES) št. 659/1999, odloči zaključiti postopek z odločbo v skladu s členom 7 navedene uredbe. Če sprejme pogojno odločbo v smislu člena 7(4) navedene uredbe, lahko Komisija na primer določi naslednje pogoje, ki morajo zmanjšati posledična izkrivljanja konkurence ali učinek na trgovino in biti sorazmerni:

- a) **nižje intenzivnosti pomoči** od največje intenzivnosti, dovoljene v poglavju 3;
- b) **ločevanje računov**, da se prepreči navzkrižno subvencioniranje z enega trga na drugi trg, ko je upravičenec dejaven na več trgih;
- c) **dodatne zahteve, ki jih je treba izpolniti za povečanje okoljskega vpliva** ukrepa;
- d) **brez diskriminacije** do drugih morebitnih upravičencev (zmanjšana selektivnost).

6. KUMULACIJA

(189) Pragi pomoči, določeni v teh smernicah, se uporabljajo ne glede na to, ali se podpora za projekt, ki prejema pomoč, v celoti financira iz državnih virov ali jo delno financira Skupnost.

(190) Pomoč, odobrena na podlagi teh smernic, se ne sme kombinirati z drugo državno pomočjo v smislu člena 87(1) Pogodbe ES ali z drugimi oblikami financiranja Skupnosti, če je zaradi takšnega prekrivanja intenzivnost pomoči višja od intenzivnosti, določene v teh smernicah. Kadar so izdatki, ki so upravičeni do pomoči za varstvo okolja, upravičeni tudi do pomoči za druge namene, se za skupni del uporablja najugodnejši prag pomoči v skladu z veljavnimi pravili.

(191) Pomoč za varstvo okolja se ne sme kumulirati s pomočjo de minimis v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi taka kumulacija povzročila intenzivnost pomoči, ki presega intenzivnost, določeno v teh smernicah.

7. KONČNE DOLOČBE

7.1. Letno poročanje

(192) V skladu z zahtevami Uredbe (ES) št. 659/1999 in Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ⁽⁶³⁾ morajo države članice Komisiji predložiti letna poročila.

⁽⁶³⁾ UL L 140, 30.4.2004, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1935/2006 (UL L 407, 30.12.2006, str. 1).

(193) Poleg zahtev, navedenih v navedenih določbah, morajo letna poročila za ukrepe okoljske pomoči za vsako odobreno shemo v zvezi z velikimi podjetji vsebovati naslednje podatke:

- imena upravičencev,
- znesek pomoči na upravičenca,
- intenzivnost pomoči,
- opis cilja ukrepa in vrste varstva okolja, katere spodbujanju je ukrep namenjen,
- sektorje dejavnosti, v katerih se izvajajo projekti, ki prejemajo pomoč,
- pojasnilo, kako je bil upoštevan spodbujevalni učinek, zlasti z uporabo kazalnikov in meril, navedenih v poglavju 5 zgoraj.

(194) Države članice morajo v primeru oprostitev ali znižanj dajatev predložiti le zakonodajna in/ali ureditvena besedila o vzpostavitvi pomoči in natančne navedbe kategorij podjetij, ki so upravičena do znižanj ali oprostitev dajatev, in gospodarskih sektorjev, na katere te oprostitve/ta znižanja dajatev najbolj vplivajo.

(195) Letna poročila bodo objavljena na spletni strani Komisije.

7.2. Preglednost

(196) Komisija meni, da so potrebni nadaljnji ukrepi za izboljšanje preglednosti državne pomoči v Skupnosti. Zlasti je potrebno, da se zagotovi, da imajo države članice, gospodarski subjekti, zainteresirane strani in Komisija sama preprost dostop do celotnega besedila vseh veljavnih shem okoljske pomoči.

(197) To je mogoče preprosto doseči z vzpostavitvijo povezanih spletnih strani. Zato bo Komisija pri proučevanju shem okoljske pomoči sistematično zahtevala od zadevne države članice, da objavi celotno besedilo vseh končnih shem pomoči na spletu in da Komisiji sporoči spletni naslov objave. Shema se pred objavo podatkov na spletu ne sme izvajati.

7.3. Spremljanje in ocena

(198) Države članice morajo zagotoviti, da se vodijo podrobne evidence o dodeljevanju pomoči za vse okoljske ukrepe. Take evidence, ki morajo vsebovati vse podatke, potrebne za ugotovitev, ali so bili spoštovani upravičeni stroški in največja dovoljena intenzivnost pomoči, je treba hraniti 10 let od datuma dodelitve pomoči in na zahtevo predložiti Komisiji.

- (199) Komisija bo države članice pozvala, naj te podatke zagotovijo, za izvedbo ocene teh smernic štiri leta po njihovi objavi ⁽⁶⁴⁾.

7.4. Ustrezni ukrepi

- (200) Komisija državam članicam na podlagi člena 88(1) Pogodbe ES predlaga naslednje ustrezne ukrepe glede njihovih ustreznih obstoječih shem okoljskih pomoči:

države članice bi morale po potrebi spremeniti take sheme, da jih uskladijo s temi smernicami, in sicer v 18 mesecih po njihovi objavi, z naslednjimi izjemami:

- i) kjer je primerno, bi morale države članice pred 31. decembrom 2012 spremeniti ali dopolniti sheme v zvezi s pomočjo v obliki znižanj ali oprostitev dajatev, ki jih zajema Direktiva 2003/96/ES;
 - ii) novi pragovi, navedeni v točki 160, za velike posamezne projekte se bodo uporabljali od prvega dne po objavi teh smernic v *Uradnem listu Evropske unije*;
 - iii) obveznost predložitve podrobnih letnih poročil bo za pomoč, dodeljeno v skladu z obstoječimi shemami, veljala od 1. januarja 2009.
- (201) Države članice so pozvane, da podajo svoje izrecno brez-pogojno soglasje k tem predlaganim ustreznim ukrepom v dveh mesecih od datuma objave teh smernic v *Uradnem listu Evropske unije*. Če Komisija ne bo prejela nobenega odgovora, bo domnevala, da se zadevna država članica ne strinja s predlaganimi ukrepi.

7.5. Uporaba, veljavnost in revizija

- (202) Te smernice se uporabljajo od prvega dne po dnevu njihove objave v *Uradnem listu Evropske unije* in bodo nadomestile Smernice Skupnosti o državni pomoči za varstvo okolja z dne 3. februarja 2001 ⁽⁶⁵⁾.
- (203) Te smernice se bodo uporabljale do 31. decembra 2014. Po posvetovanju z državami članicami jih lahko Komisija spremeni pred tem datumom na podlagi pomembnih pomislekov v zvezi s konkurenčno ali okoljsko politiko, oziroma da se upoštevajo druge politike Skupnosti ali mednarodne obveznosti. Take spremembe so lahko zlasti potrebne zaradi prihodnjih mednarodnih sporazumov na področju podnebnih sprememb in prihodnje evropske zakonodaje o podnebnih spremembah. Štiri leta po datumu njihove objave bo Komisija izvedla oceno teh smernic na podlagi dejanskih podatkov in rezultatov obsežnih posvetovanj, ki jih bo opravila Komisija predvsem na podlagi podatkov, ki jih bodo zagotovile države članice. Rezultati ocene bodo na voljo Evropskemu parlamentu, Odboru regij, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru ter državam članicam.
- (204) Komisija bo te smernice uporabljala v zvezi z vsemi priglašeni ukrepi pomoči, glede katerih bo morala odločati po objavi teh smernic v *Uradnem listu*, čeprav so bili projekti priglašeni pred njihovo objavo. To vključuje posamično pomoč, dodeljeno v okviru odobrenih shem pomoči in priglašeno Komisiji v skladu z obveznostjo posamične priglasitve take pomoči.
- (205) V skladu z obvestilom Komisije o določitvi pravil, ki se uporabljajo za oceno nezakonite državne pomoči ⁽⁶⁶⁾, bo Komisija v primeru nepriglašene pomoči uporabila:
- a) te smernice, če je bila pomoč dodeljena po njihovi objavi;
 - b) Smernice, ki so se uporabljale takrat, ko je bila pomoč dodeljena, v vseh drugih primerih.

⁽⁶⁷⁾ V tem postopku bi lahko države članice pomagale Komisiji tako, da zagotovijo lastno naknadno oceno shem in posameznih ukrepov.

⁽⁶⁸⁾ UL C 37, 3.2.2001, str. 3.

⁽⁶⁹⁾ UL C 119, 22.5.2002, str. 22.

PRILOGA

**RAZPREDELNICA, KI PRIKAŽUJE INTENZIVNOSTI POMOČI ZA POMOČ ZA NALOŽBE KOT
DEL UPRAVIČENIH STROŠKOV**

	Malo podjetje	Srednje podjetje	Veliko podjetje
Pomoč za podjetja, ki presegajo standarde Skupnosti ali ki zvišujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Skupnosti	70 % 80 % pri ekološke inovacije 100 % pri postopkih zbiranja ponudb	60 % 70 % pri ekološke inovacije 100 % pri postopkih zbiranja ponudb	50 % 60 % pri ekološke inovacije 100 % pri postopkih zbiranja ponudb
Pomoč za okoljske študije	70 %	60 %	50 %
Pomoč za predčasno prilagajanje na prihodnje standarde Skupnosti			
— več kot tri leta	25 %	20 %	15 %
— med enim in tremi leti	20 %	15 %	10 %
pred začetkom veljavnosti			
Pomoč za ravnanje z odpadki	70 %	60 %	50 %
Pomoč za energijo iz obnovljivih virov	80 % 100 % pri postopkih zbiranja ponudb	70 % 100 % pri postopkih zbiranja ponudb	60 % 100 % pri postopkih zbiranja ponudb
Pomoč za varčevanje z energijo	80 %	70 %	60 %
Pomoč za obrate za soproizvodnjo	100 % pri postopkih zbiranja ponudb	100 % pri postopkih zbiranja ponudb	100 % pri postopkih zbiranja ponudb
Pomoč za daljinsko ogrevanje, ki uporablja klasično energijo	70 % 100 % pri postopkih zbiranja ponudb	60 % 100 % pri postopkih zbiranja ponudb	50 % 100 % pri postopkih zbiranja ponudb
Pomoč za sanacijo onesnaženih območij	100 %	100 %	100 %
Pomoč za preselitev podjetij	70 %	60 %	50 %